

UN FIU AL BANATULUI – PATRIARH AL ROMÂNIEI

† IOAN
Mitropolitul Banatului

Satul românesc, leagăn de credință, de iubire față de Neam și izvor nesecat de istorie și tradiție, a dat poporului nostru dreptcredincios fii și fice pe ai căror umeri s-a sprijinit cerul României. Unii au rămas în vatra strămoșească și au cultivat frumoasele obiceiuri, datini, tradiții învățate de la străbuni, alții au urcat, însă, treptele culturii, ale științei și ale educației, îndrumați fiind, la început, de jertfelnicele lor mame, apoi de învățătorul și de preotul satului.

Din satele răsfirate pe întinsul câmpiilor României, printre dealuri și pe văile munților s-au ridicat generații de intelectuali români, învățători, profesori, avocați, scriitori, muzicieni, ingineri, oameni de știință, preoți și ierarhi care au îmbogățit patrimoniul nostru cultural-artistic și spiritual cu opere de mare valoare, cu descoperiri și inovații în domeniul tehnic și medical, dar mai ales cu ctitorii laice și bisericești cunoscute și apreciate și dincolo de fruntariile României.

Banatul, pământ strămoșesc frământat în convulsiile adesea sângeroase ale istoriei, stăpânit de neamuri străine, a păstrat cultura noastră autentică, tradițiile sănătoase și credința ortodoxă tot în satele așezate la munte sau la câmpie, unde copiii și tinerii au deprins „învățătura cea bună și folositoare” în familie, în școală și în biserică din lemn de stejar, frumos împodobită cu sculptură și pictură.

Un asemenea sat binecuvântat, așezat pe dealurile blânde dinspre părțile Lipovei, este Dobreștiul, azi în comuna Bara.

Atestat documentar la anul 1477, împreună cu satul vecin Lăpușnic, Dobreștiul a fost locuit, de la începuturile sale, de către românii ortodocși, atașați de valorile naționale și de Biserică, chiar dacă, de-a lungul vremii, au pățimit sub apăsătoare stăpâniri străine.

Truditori ai gliei părintești, sătenii Dobreștiului au ridicat lăcașuri de închinare din lemn, despre care grăiesc documentele încă din anul 1720, apoi pe la 1852, când a fost construită actuala biserică parohială, tot din lemn, tencuită în interior și exterior. În această biserică, împodobită cu un iconostas din lemn de tei, ce datează din anul 1852, pictat, potrivit tradiției locale, de către pictorul zugrav Ioan Zaicu din Timișoara, au slujit vrednicii preoți menționați în micromonografiile păstrate, în rândul cărora s-au aflat preotul dr. Ștefan Pop, fost profesor la Academia Teologică din Caransebeș (1924-1937), preotul Simion Popescu, tatăl aviatorului Traian Vuia și ieromonahul Ieronim Stoican.

Pe plaiurile binecuvântate ale Dobreștiului s-a născut, la 22 iulie 1951, Dan-Ilie Ciobotea, actualul Patriarh al României, Preafericitul Părinte Daniel, din binecredincioșii săi părinți, Stela și Alexie. Preafericirea Sa a primit credința în Dumnezeu de la evlavioasa sa mamă Stela, iar lumina culturii de la tatăl Preafericirii Sale, învățătorul Alexie Ciobotea, care a slujit la catedra vechii școli, atestată în anul 1785, între anii 1946-1950, 1960-1965 și 1975-1976.

Crescut în duhul rugăciunii și al Liturghiei duminicale, de la care era nelipsit, Părintele Patriarh a urcat pe treptele cele mai înalte ale științei teologice și ale duhovniceștii viețuirii purtând amprenta curată a credinței moștenite de la mama sa și de la evlaviosul și smeritul ieromonah Ieronim Stoican, care l-a inițiat în tainele Teologiei, ale moralei creștine și ale asprelor nevoințe monahale.

Din articolele, studiile și cărțile publicate de către Părintele Patriarh Daniel se poate observa, de asemenea, rigurozitatea și precizia textului, a frazei ori a propoziției dobândite, pe băncile școlii din Dobrești, chiar de la învățătorul satului, tatăl Preafericirii Sale.

Pe vremea studiilor la cunoscutul liceu „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, s-a remarcat atât ca elev studios, silitor, serios și altruist, cât și prin participarea la olimpiadele școlare. Unul din foștii săi profesori mărturisește, însă, că viitorul patriarh era preocupat de viața spirituală, de „cunoașterea Bibliei și slujbelor ortodoxe”. Într-o noapte, profesorul Dan Popescu l-a găsit în sala de meditație, cu o „cruce, Biblia și alte cărți religioase”. Așadar, dorința sa de a aprofunda tainele Teologiei era cunoscută încă din vremea claselor liceale. Fiind un elev strălucit, ar fi putut studia la orice facultate din Banat sau din țară, dar Preafericirea Sa a ales Teologia. Pentru anii '70, orientarea și hotărârea sa de a susține examenul de admitere la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu era un act de mare curaj, dar și o dovadă de aleasă și autentică vocație teologică.

Sibiul, „Alma mater” a învățământului teologic transilvănean, cu pleiada strălucită de preoți profesori și cu mitropolitul cărturar Nicolae Mladin, unul din cei mai apreciați predicatori și profesori de Teologie morală, a constituit toposul de intensă rodire spiritual-culturală și duhovnicească din care s-a hrănit, vreme de patru ani, viitorul patriarh al Bisericii noastre.

Fiind un student eminent, cu dragoste de carte, de știința prea înaltă a Teologiei și cu viață morală curată, Părintele Patriarh a continuat studiile post-universitare de doctorat în cetatea Bucureștilor, sub îndrumarea celui mai important teolog ortodox al veacului XX, preotul prof. dr. Dumitru Stăniloae, apoi a primit binecuvântarea de a-și desăvârși pregătirea teologică în renumite centre universitare din străinătate.

Prin intermediul Preafericirii Sale, Biserica noastră a avut un vrednic „ambasador” în Occident, la Strasbourg, la Freiburg im Breisgau, la Fribourg, la Geneva și la Bossey.

Ca lector, profesor asociat, (la Geneva și Fribourg), director adjunct al Institutului Ecumenic de la Bossey, Părintele Patriarh Daniel a devenit un foarte bun cunoscător al spiritualității creștine, un teolog activ în cadrul dialogului interreligios și, mai cu seamă, un promotor al Ortodoxiei în lume, îndeosebi prin intermediul bursierilor aparținători Bisericii, cultelor și confesiunilor de pe toate continentele, veniți să studieze în Elveția.

La Bossey, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a ostenit aproape un deceniu, apreciabila sa activitate didactică și culturală fiind aureolată de trăirea în duhul evlaviei și al credinței creștine insuflat de mama sa și de arhimandritul Ieronim Stoican. Prin Preafericirea Sa, viața, spiritualitatea și istoria Bisericii noastre, nevoită să conviețuiască în condițiile grele, dinainte de '89, au fost prezentate cu har și cu dar în cadrul cursurilor, al numeroaselor conferințe și al întâlnirilor ecumenice la care a participat.

Pregătirea teologică de excepție acumulată de-a lungul multor ani de studiu, încununată de obținerea titlului de doctor în Teologie (1979, Strasbourg și 1980, București), l-ar fi îndreptățit să desfășoare o carieră universitară de înaltă ținută academică, însă Părintele Patriarh a bătut la porțile mănăstirii Sihăstria și a îmbrăcat haina smereniei monahale sub mantia înțeleptului duhovnic Cleopa Ilie.

În contextul momentelor de răscruce din istoria Neamului nostru, începute la Timișoara în decembrie 1989, vrednicul de pomenire, Mitropolitul Nicolae Corneanu l-a chemat pe acest fiu ales al Banatului la înalta slujire de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului.

Revista „Altarul Banatului”¹ consemnează că, în zilele de 3 și 4 martie 1990, „catedrala mitropolitană din orașul martir și erou al Banatului a devenit neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor și invitaților dornici să asiste la hirotonia și instalarea noului episcop-vicar, un moment ce avea loc ca o punte peste timp, în aceeași duminică în care, cu 28 de ani în urmă, a fost instalat I.P.S. Mitropolit Nicolae ...”.

În cuvântul rostit, Ierarhul nou ales și-a exprimat dorința de a contribui la promovarea dreptei credințe strămoșești, la renașterea spirituală a neamului nostru, „renaștere ce a început prin jertfă

¹ „Altarul Banatului”, Timișoara, anul I (nr. 40), nr.3-4/martie-aprilie 1990, p. 5.

și biruință la Timișoara, și s-a extins apoi în toată România. Mă voi strădui să slujesc Evanghelia și Biserica lui Hristos, astfel ca Biserica să-și regăsească și mai mult rolul ei tradițional de a inspira și binecuvânta viața și cultura poporului român, în toată libertatea ...”².

Slujirea Preafericirii Sale la Timișoara, deși scurtă, a contribuit din plin la revigorarea și intensificarea vieții bisericești în eparhia al cărei fiu duhovnicesc a fost. Dintru început, viitorul patriarh a dinamizat legăturile cu mediul academic și cultural al Timișoarei, cu instituțiile orașenești și județene, s-a ocupat îndeaproape de organizarea conferințelor pe teme teologice cu studenții și tinerii dornici de a cunoaște frumusețile spiritualității noastre creștin-ortodoxe, de care fuseseră privați aproape o jumătate de secol, a participat la diverse manifestări în orașul de pe malul râului Bega, a devenit membru fondator al ziarului eparhial „Învierea”, denumire propusă chiar de Preafericirea Sa, pentru că, prin jertfa de sânge a eroilor martiri căzuți în revoluția din decembrie 1989, a avut loc o reînviere a societății românești.

Ales Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, Părintele Patriarh Daniel și-a pus în valoare „toată învățătura cea bună”, cunoștințele și experiența bogată acumulate de-a lungul anilor de studii teologice, în țară și peste hotare, a deschis larg porțile Bisericii spre societate și spre universitate, a înființat Facultatea de Teologie din capitala Moldovei și a integrat-o în rețeaua învățământului de stat, a ctitorit seminarii teologice și monahale, a pus bazele unei lucrări filantropice de mare amploare și ale mass-mediei bisericești, instituții pe care le va extinde la nivel național, după alegerea în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel se bucură acum de o meritată apreciere și de un prestigiu recunoscut în lumea ortodoxă, mărturie în acest sens fiind intervențiile sale punctuale, în duhul Evangheliei Domnului nostru Iisus Hristos, al învățăturii Sfinților Părinți și al canoanelor, în contextul complexe problemei dezbătute la Sinodul de la Creta (2016).

Pentru preoții, monahii și credincioșii din părțile Banatului, alegerea Preafericirii Sale în demnitatea de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost primită cu mare bucurie, cu mândrie locală și cu mulțumire către bunul Dumnezeu Care, în adâncă-I înțelepciune și permanenta Sa purtare de grijă pentru Biserica dreptmăritoare, a rânduit ca Banatul să dăruiască, în numai un secol, doi ierarhi care vor deveni patriarhi ai României.

Cu toate că Preafericitul Daniel a părăsit satul natal și plaiurile binecuvântate ale Banatului, a socotit de bine să lase pe ulița copilăriei sale un sfânt Altar, casă lui Dumnezeu și sfinților Săi, o frumoasă ctitorie, aflată sub ocrotirea Sfintei Cuvioase Paraschiva, a Sfântului Proroc Ilie Tesviteanul și a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare.

Numărul tot mai mare de clerici și credincioși care participă la sfintele slujbe și mai ales la cele trei hramuri este un semn că această mănăstire va rămâne, peste veacuri, aici în Banat, un reper spiritual-cultural, o vatră monahală ortodoxă și un izvor nesecat de sfințenie pentru satul Dobrești și pentru toată zona dealurilor domoale și înverzite dinspre părțile Făgetului și ale Văii Mureșului.

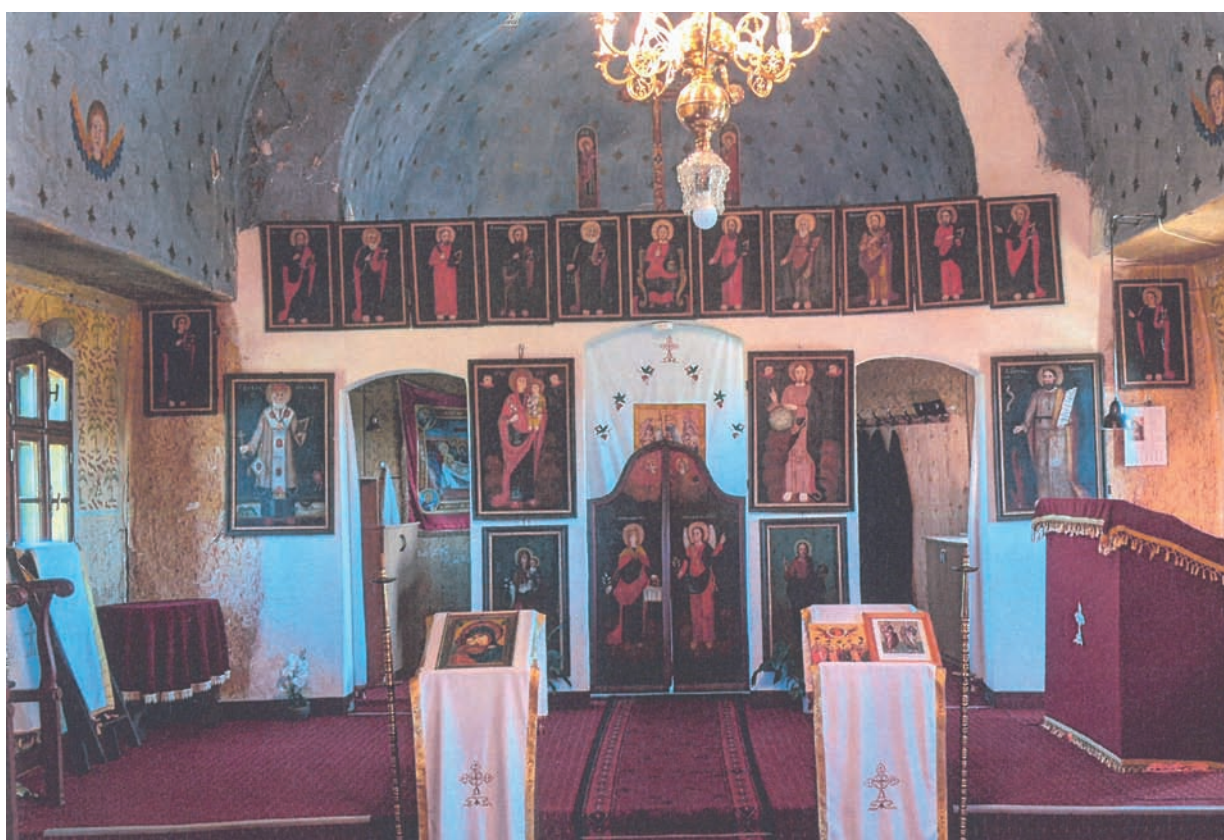
Binecuvântat de Dumnezeu este Banatul cu două ctitorii patriarhale: Mănăstirea „Sfântul Ilie de la Izvor”, Românești, ridicată de Patriarhul Miron Cristea, fost episcop al Caransebeșului și Mănăstirea Dobrești, ridicată la inițiativa și cu sprijinul material al Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Cuvine-se dar, acum, la moment aniversar și de adâncă bucurie din viața Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, ca noi, ierarhii, preoții, monahii și credincioșii din părțile Banatului să-i aducem prinosul nostru de mulțumire și recunoștință pentru toate ostenele și ctitoriile dăruite Bisericii Ortodoxe Române, rugând pe Tatăl ceresc să-I învrednicească de multe și alese înfăptuiri pastorale, culturale, social-filantropice, spre slava lui Dumnezeu și a Neamului cinstire.

² *Ibidem*, p. 10.

Localitatea Dobrești

Interiorul bisericii de lemn din Dobrești

Vechea școală din Dobrești

Învățătorul Alexie Ciobotea la școală

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan la hramul mănăstirii Dobrești

Părintele Mitropolit Ioan și Floarea Vișan - Ciobotea, sora Preafericitului Părinte Patriarh Daniel

PACE ȘI BUCURIE LA MOMENT ANIVERSAR

† PAISIE LUGOJANUL
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei

Aniversarea celor 70 de ani de viață ai Preafericitului Părinte Patriarh Daniel prilejuiește o nouă mărturisire a dragostei și recunoștinței ierarhilor Sfântului Sinod, a slujitorilor și închinătorilor Sfintelor Altare, pentru înțelepciunea și dăruirea cu care Biserica Ortodoxă Română este cărmuită pe căile drepte statornicite de Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos.

Ogorul Bisericii dreptslăvitoare a fost brăzdat totdeauna de învățătura și lucrarea sfințitoare a unor mari dascăli ai lumii și ierarhi cu inima în flacăra apostoliei curate, iar de câte ori se alege un Întâistătător al Bisericii, toate privirile se îndreaptă spre el, căci este îmbrăcat cu putere de Sus pentru a fi luminător de drumuri, călăuză a mântuirii și a duhovniciei jertfelnice.

Istoria noastră bisericească confirmă neclintit acest adevăr: Sfântul Ierarh Antim Ivireanul a înseninat cerul Bisericii prin cultura și talentul său; Sfântul Ierarh Grigorie Dascălul prin cărturăria, aleasa duhovnicie și zelul său apostolic, iar Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș s-a bucurat încă din timpul vieții de aureola sfințeniei, având darul facerii de minuni și întărind în dreapta credință pe strămoșii meleagurilor bănățene, de unde și Preafericitul Părinte Patriarh își are rădăcinile pământești, din familia învățătorului Alexie și Stela Ciobotea.

Nu doresc să conturez în amănunt o biografie, dar pentru cei care locuim și slujim în această parte de țară este o bucurie să spunem că Patriarhul nostru s-a născut și a crescut în micul satul bănățean Dobrești, acolo unde astăzi, prin binecuvântarea și purtarea de grijă pe care a arătat-o Preafericirea Sa, își înalță crucile spre Ceruri o frumoasă mănăstire.

Educația primită în familie, îndrumarea pedagogică a tatălui și sensibilitatea sufletească a mamei i-au îndrumat pașii spre înalte studii teologice și, mereu dornic de cunoaștere, a devenit un erudit al tezaurului de credință ortodoxă, „o speranță luminoasă a teologiei noastre”, cum mărturisea odinioară părintele Dumitru Stăniloae.

Timpul a dovedit că intuiția profesorului de vocație a avut o dimensiune profetică, chemarea Mântuitorului Hristos găsim ecoul în inima tânărului teolog care a intrat în viața monahală la Mănăstirea Sihăstria, sub îndrumarea duhovnicească a părintelui Cleopa. Nu peste multă vreme, slujirea ieromonahului Daniel a cunoscut o nouă strălucire, prin cerescul Har al arhieriei, fiind ridicat în demnitatea de Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu titlul Lugojanul, în frumoasa Catedrală Mitropolitană din Timișoara.

Mai apoi, Preafericirea Sa a continuat drumul slujirii și al strădaniilor arhieresti în scaunul de Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, unde a scris cu slove de aur, timp de 17 ani, realizări de seamă în istoria Bisericii din acele părți, strădanii neobosite care au făcut să se înalțe biserici și să pulseze viața duhovnicească până în cel din urmă sat, chemând preoți și credincioși la o zidire nouă, în duhul apostolatului social, cerut de vremurile de după căderea regimului comunist. Și astfel, prin rugăciune, prin cuvântări însuflețite și prin muncă jertfelnică, Mitropolitul Daniel a arătat tuturor că Ortodoxia, dincolo de orice definiție, nu este doar o credință personală, ci este viață.

Părintele Patriarh a afirmat că nu se poate face teologie decât în stare de bucurie și a arătat de-a lungul frumoasei slujiri arhieresti că „adevărata bucurie este bucuria rodirii, bucuria roadelor obținute prin muncă cinstită și multă stăruință, îmbinate cu multă credință și rugăciune.”¹, îndemnând mereu „să

¹ Extras din Cuvântul rostit în Sala „Europa Christiana” a Palatului Patriarhiei, la 10 ianuarie 2018, cu ocazia acordării Diplomei omagiale și a medaliei dedicate anului 2017 „Anul omagial al sfintelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești”, mai multor angajați ai Patriarhiei Române și ai Arhiepiscopiei Bucureștilor.

aducem speranță unde e deznădejde; iubire și comuniune unde este dezbinare și ură; demnitate unde demnitatea umană a fost uitată sau desconsiderată”².

Înălțat în tronul de Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române, la 30 septembrie 2007, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a deschis o nouă vreme în lucrarea și misiunea acesteia, așezând de la început slujirea Sa patriarhală sub semnul dăruirii pilduitoare și al împlinirilor. Nu putem cuprinde în câteva cuvinte lanțul de aur al acestora, dar amintim lucrarea sfântă de canonizare și de cinstire a unor sfinți români, înființarea sau reactivarea unor eparhii, organizarea de noi programe și întemeierea de asociații bisericești, inițierea și contribuția esențială la îmbunătățirea cadrului normativ și a legiurilor bisericești, îmbogățirea cărților de cult, reorganizarea presei bisericești scrise, precum și deschiderea spectrului audio-vizual al Patriarhiei Române ș.a.

Părintele Patriarh a ctitorit de la începutul arhipăstoririi Sale numeroase instituții de învățământ teologic și de cultură, și îndeamnă mereu spre reșezarea acestora în orizontul rugăciunii și al experienței duhovnicești, bazate pe învățătura Sfinților Părinți. Oricât de frumoasă sau de pătrunzătoare ar fi cunoașterea, „teologia trebuie să fie lumină pentru mântuirea și sfințirea omului de azi, să-l întărească în credință și în iubire față de Dumnezeu și de semenii”³, spunea Preafericirea Sa, „să fie o teologie a timpului pe care-l trăim, așa cum teologia Sfinților Părinți răspundea nevoilor imediate ale Bisericii din timpul lor”⁴.

Pastorația tinerilor rămâne o preocupare vie a Patriarhului nostru, pentru că, așa cum scrie Sfântul Ioan Gură de Aur, educația este „cuminecătura sfințeniei”, iar misiunea Bisericii este de a transmite iubirea răstignită a lui Hristos și tinerelor generații, care nu neagă existența lui Dumnezeu, dar au uitat sau nu știu cum să-L întâlnească în rugăciune.

Astfel, prin programele pe care le coordonează, Părintele Patriarh a înviorat misiunea pastorală și activitatea catehetică în parohii și a împlinit, prin întâlnirile anuale ale tinerilor ortodocși de pretutindeni, apostolatul Bisericii de a-i aduce pe tineri împreună, de a-i ajuta să-și descopere într-o altă formă posibilitățile de dialog și de comuniune cu semenii, dar și cu Cel al Cărui chip îl poartă.

Porunca iubirii de oameni, înțeleasă încă din copilărie, a primit vlăstare noi în lucrarea misionară și socială a Preafericirii Sale, care a avut de la început încredințarea că „iubirea față de aproapele este criteriul principal al mântuirii omului”⁵. Trăind convingerea că „lucrarea filantropică a Bisericii este continuarea lucrării filantropice, vindecătoare, sfințitoare și mântuitoare a Mântuitorului Iisus Hristos”⁶, prin lucrarea Părintelui Patriarh Daniel, „Biserica Ortodoxă Română este, la ora actuală, cel mai mare filantrop din punct de vedere al contribuției în lucrarea socială”⁷, ceea ce „înseamnă jertfă, înseamnă efort și grijă față de popor”⁸.

Una dintre cele mai frumoase împliniri ale Bisericii neamului românesc a avut loc în Anul Centenar al Marii Unirii, atunci când un deziderat național vechi de peste 130 de ani a devenit realitate, prin târnosirea Catedralei Naționale, la 25 noiembrie 2018, de către Sanctitatea Sa, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu și de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. Considerată de către regele Ferdinand I drept „simbol al unității sufletești a întregului neam”, noua Catedrală a Neamului veghează astăzi, și în vremurile ce vin, ca stindard al credinței ortodoxe și al idealurilor poporului român.

Cele prezentate aici reprezintă doar un crâmpel din bogăția împlinirilor personale și arhipăstorești în Biserica lui Hristos, pildă vie de muncă și jertfă a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, pe care, la acest moment aniversar considerăm că nu trebuie să le ținem sub obroc, ci în sfeșnic. Să înțelegem și noi, dar și cei care vor urma, că se poate păstra vie flacăra credinței, nu doar pe buzele noastre sau între zidurile împodobite ale sfintelor locașuri, ci îndeosebi în sufletul fiecăruia și, prin aceasta, în conștiința Bisericii dreptslăvitoare românești.

2 Extras din Cuvântul rostit cu ocazia depunerii jurământului de credință al Promoției 2018 a Facultății de Teologie Ortodoxă, „Justinian Patriarhul” din București, la 26 iunie 2018.

3 *Ibidem*.

4 *Ibidem*.

5 Extras din Cuvântul rostit la conferința pastoral-misionară cu preoții din protopopiatele I, II și III Capitală, Ilfov Nord și Ilfov Sud din Arhiepiscopia Bucureștilor, în „Aula Magna Teoctist Patriarhul” din Palatul Patriarhiei, la 3 noiembrie 2010.

6 *Ibidem*.

7 Extras din Cuvântul rostit în plenul lucrărilor Adunării Naționale Bisericești, la 14 februarie 2018.

8 *Ibidem*.

Astăzi, la momentul aniversării a 70 de ani de viață, ne unim cugetele în rugăciune smerită, iar din inimile noastre se ridică spre Atotputernicul Dumnezeu cuvintele: „Întâi pomenește, Doamne, pe Preafericitul Părintele nostru Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, pe care dăruiește-l sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Tău”.

Întru mulți și binecuvântați ani!

**Arhimandritul Daniel Ciobotea, la slujba de ipopsifiere din
catedrala mitropolitană (3 martie 1990)**

La ieșirea din catedrală, după slujba de ipopsifiere. În spate se află mitropoliții Nestor al Olteniei și Nicolae al Banatului

Hirotonia întru arhiereu a arhimandritului Daniel Ciobotea – catedrala mitropolitană din Timișoara (4 martie 1990)

**Preasfințitul Părinte dr. Daniel Lugojanul,
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului**

**Împreună cu mitropolitul Nicolae Corneanu, la slujba de Înviere
(catedrala mitropolitană, aprilie 1990)**

Slujiri ale Preasfințitului Părinte Episcop-vicar Paisie Lugojanul la mănăstirea Dobrești

PREAFERICITUL PĂRINTE PATRIARH DANIEL – MEMBRU DE ONOARE AL ACADEMIEI ROMÂNE

Academician PĂUN ION OTIMAN
Președinte de onoare al
Filialei Timișoara a Academiei Române

Ziua de 21 iulie are profunde semnificații pentru Biserica Ortodoxă Română, pentru poporul dreptcredincios și, de bună seamă, pentru Academia Română.

În această zi, de Dumnezeu binecuvântată, Preafericitul Părinte Daniel aniversează șapte decenii de viață și, odată cu aceasta, mulți ani de slujire ca profesor de Teologie, consilier patriarhal, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, Mitropolit al Moldovei și Bucovinei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Preafericirea Sa, fiu al Banatului timișan, s-a născut în satul Dobrești, în familia învățătorului Alexie Ciobotea și a urmat, cu rezultate remarcabile, cursurile primare, gimnaziale și liceale la Dobrești, Lăpușnic și Lugoj, iar, mai apoi, dând curs chemării lui Dumnezeu de a sluji Biserica, pe cele ale Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu. În urma performanțelor universitare și duhovnicești de excepție se înscrie la doctorat la Institutul Teologic Universitar din București sub îndrumarea cunoscutului profesor de Teologie dr. Dumitru Stăniloae. Pentru a-și desăvârși studiile teologice și a elabora teza de doctorat, a primit o bursă la Universitatea din Strasbourg - Franța și la Universitatea din Freiburg - Germania. Studiile strălucite efectuate de-a lungul anilor sunt încununate de obținerea titlului de doctor în Teologie al universității din Strasbourg, cu tema „*Réflexion et vie chrétiennes aujourd'hui. Essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité*” și al Facultății de Teologie din București cu tema „*Teologie și spiritualitate creștină*”.

După revenirea în țară, intră în viața monahală, călugărindu-se la mănăstirea Sihăstria, cu numele Daniel. Atras de activitatea didactică și universitară, este numit consilier patriarhal la sectorul „*Teologie contemporană și dialog ecumenic*” (1 septembrie 1988–1 martie 1990). În paralel, activează ca și conferențiar universitar la catedra de Misiune Creștină a Institutului Teologic Universitar Ortodox din București. Cu recomandarea mitropolitului Nicolae Corneanu, la data de 12 februarie 1990 este ales Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, cu titlul de „Lugojanul”, fiind hirotonit, la 4 martie 1990, în Catedrala Mitropolitană din Timișoara.

La 7 iunie 1990 a fost ales Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei. În această slujire a reactivat, chiar din toamna anului 1990, Facultatea de Teologie „Dumitru Stăniloae” din Iași, cu mai multe secții, unde a predat Teologia Dogmatică, din anul 1992 până în anul 2007.

În calitate de Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, a reprezentat Biserica noastră la zeci de întruniri ecumenice (de pildă, a condus delegația română la cea de-a VII-a Adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Canberra, Australia, 1991), ori a făcut parte din delegațiile sinodale conduse de patriarhul Teoctist care au vizitat alte Biserici creștine (Ierusalim, în anul 2000, la Vatican și în Italia, în 2002). Ca membru în Comitetul executiv și central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor (Geneva, 1991-1998), a participat la diverse sesiuni ale acestora, a fost vicepreședinte al celei de a II-a Adunări Generale a Conferinței Bisericilor Europene (Graz, 1997), membru sau președinte de onoare al diferitelor organizații nonguvernamentale.

La 12 septembrie 2007 este ales Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, fiind întronizat la 30 septembrie 2007, această zi fiind și sărbătoarea oficială a Preafericirii Sale.

În calitate de Patriarh al României, a fondat mai multe instituții, dintre care menționăm: Centrul de Presă BASILICA al Patriarhiei Române, care cuprinde Radio Trinitas, Trinitas TV, Ziarul Lumina, Agenția de știri BASILICA și Biroul de presă al Patriarhiei Române; Centrul de Pelerinaj „Sfântul Apostol Pavel” al Patriarhiei Române, București; Editurile Basilica și Trinitas ale Patriarhiei Române; Centrul de pregătire pentru patrimoniu „Sfântul Constantin Brâncoveanu” al Patriarhiei Române, București; Centrul Național de Formare Continuă „Dumitru Stăniloae” al Patriarhiei Române; Centrul de studii biblice și pelerinaje „Sfântul Ioan Iacob” din cadrul Așezământului Românesc de la Ierihon; Centrul „Sfântul Dionisie Exiguul” din Calabria, din cadrul Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei etc.

Ca Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei și Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a inițiat, sprijinit și coordonat programe culturale, educaționale și sociale, dintre care menționăm: Concursul național de muzică bisericească *Lăudați pe Domnul*; Proiectul socio-educational *Alege școala!*, cu scopul prevenirii și combaterii abandonului școlar, în colaborare cu organizația internațională World Vision; *Program social și pastoral în vremuri de criză economică*; Proiectul *Rețea teritorială de furnizori creștini de servicii sociale – parteneri strategici în domeniul incluziunii sociale*, în colaborare cu Federația „Filantropia” și Organizația Internațională pentru Caritate Creștin Ortodoxă - IOCC; *Protocol de cooperare pentru promovarea culturii și identității naționale între Patriarhia Română și Televiziunea Română*, etc.

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Daniel, a fondat mai multe publicații, a prezidat simpozioane, congrese, conferințe, colocvii sau întruniri naționale și internaționale și a publicat mai multe volume. Este autorul a numeroase articole, studii, lucrări științifice publicate în limbile română, franceză, engleză și germană, predici, cuvântări și prefețe, care însumează mii de pagini.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel are însă și o intensă activitate academică, în anul 2007 fiind ales Membru de Onoare al celei mai înalte instituții de știință și cultură a țării, Academia Română și, din anul 2016, al Academiei Ortodoxe din Creta

Preafericirea Sa, împreună cu președintele acad. Ionel Haiduc, în perioada 2009-2014, a inițiat și organizat o serie de acțiuni științifice, culturale și spirituale comune Academia Română - Patriarhia Română. Conferințele dedicate istoriei Bisericii Ortodoxe Române, vieții monahale în România, reformelor agrare și consecințelor acestora asupra așezămintelor bisericești, secularizarea averilor mănăstirești, Zilei culturii naționale etc., au constituit prilejuri de prezentare a contribuției științifice, culturale și spirituale și de binecuvântare, totodată, a Părintelui Patriarh Daniel. Prezența Preafericirii Sale în Academia Română este privită cu căldură și respect de către membrii acestui înalt for academic. Activitățile științifice comune Academia Română – Patriarhia Română au continuat și sub președinția acad. Ionel Valentin Vlad și sub președinția actuală a marelui istoric, acad. Ioan-Aurel Pop.

Pentru activitatea deosebită desfășurată de-a lungul a zeci de ani, Patriarhul României a fost desemnat la conducerea multor fundații, asociații și organizații bisericești și laice și, ca o recunoaștere a meritelor sale pe tărâm bisericesc, cultural, social-filantropic, i s-au conferit mai multe titluri și distincții, fiind *Doctor Honoris Causa* al mai multor universități din țară și străinătate și cetățean de onoare al mai multor localități și județe, inclusiv al Timișoarei și Aradului, al județelor Timiș și Caraș-Severin. La 30 septembrie 2007, Președintele României i-a conferit Prefericirii Sale Ordinul *Steaua României în grad de Mare Cruce*.

Pentru toate acestea, Filiala Timișoara a Academiei Române, având în vedere originea și formarea intelectuală și spirituală a Preafericirii Sale pe meleagurile Banatului, îl revendică pe Preafericitul Patriarh Daniel și ca membrul său de onoare.

Cu prilejul aniversării a șapte decenii de viață, îi dorim Preafericirii Sale, Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, încă mulți, mulți ani de arhipăstorie a credincioșilor ortodocși, multă sănătate și alese împliniri, cu aceeași putere și credință nestrămutată în Dumnezeu!

**Momente de la hirotonia într-un arhieru a noului episcop - vicar
al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului (3-4 martie 1990)**

DESPRE ÎNȚELEPCIUNE CA MODEL DE VIAȚĂ

Profesor univ. dr. MARILEN-GABRIEL PIRTEA
Rectorul Universității de Vest din Timișoara și
membru al Adunării Naționale Bisericești

Sfântul Vasile cel Mare scria că „Înțelepciunea trebuie să fie în fruntea tuturor faptelor, pentru că fără ea, chiar și cele ce par bune se pot schimba în răutăți dacă se fac la timp nepotrivit și fără măsură. Dar când cuvântul și înțelepciunea fixează vremea și măsura pentru lucrurile bune, câștigul din folosirea lor este minunat și pentru cei care dau și pentru cei care primesc”, iar contemporanul său, Sfântul Ioan Gură de Aur, afirma că „artă mai mare decât educația nu există”, ea aducând roade temeinice pentru viața de aici, dar și pentru veșnicie.

Nu întâmplător am citat din cei doi Părinți ai Bisericii care sunt socotiți, alături de Sfântul Grigorie Teologul, protectorii învățământului -mai ales a celui universitar- de pretutindeni, sub titulatura de *Sfinții Trei Ierarhi*. Din perspectiva modelului lor întemeietor, dar și din postura de Rector al celei mai dinamice instituții academice comprehensive de studii superioare din părțile apusene ale României- Universitatea de Vest din Timișoara-și în numele colegilor noștri de aici, inclusiv a celor de la Secția de Teologie Ortodoxă, dorim să omagiem, la ceas aniversar, prodigioasa personalitate de om, ierarh și profesor, de aleasă vrednicie, reprezentată de Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a venit cu lumina sa în această lume la data de 22 iulie 1951, din părinții Alexe și Stela Ciobotea, în satul Dobrești, comuna Bara, județul Timiș, la Sfântul Botez primind numele Dan-Ilie.

Parcursul său formativ a fost unul de excepție, începând cu școala primară din satul natal bănățean, unde primii pași spre cunoaștere i-au fost îndrumați chiar de tatăl său, ca o prelungire a minunatei educații primite în sânul familiei iubitoare; urmează gimnaziul în localitatea învecinată Lăpușnic, iar cursurile liceale le începe în orașul Buziaș și le desăvârșește în Lugoj, în sălile de clasă ale prestigiosul Liceu „Coriolan Brediceanu” (1970-1967), la care poate se gândește când definește școala ideală ca „un laborator sfânt, în care elevii se pot pregăti atât pentru viața din societatea umană terestră, cât și pentru viața și fericirea veșnică din Împărăția lui Dumnezeu”.

Cum scria Platon, „începutul oricărui lucru este cel mai important, cu atât mai mult cu cât ai de-a face cu o ființă tânără și fragedă. Căci atunci mai mult ca oricând se așează caracterul pe care ai dori să-l întipărești în fiecare dintre aceste ființe”.

În concepția înalt pedagogică a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, trei sunt reperele ce contribuie decisiv la șlefuirea unei personalități armonioase, atât intelectual, cât și moral: Familia, Școala și Biserica - așa cum reiese cu limpezime din reprezentativele culegeri de studii și articole paideice reunite în volumele *Credința și Educația. Principalele lumini ale vieții*, (542 p.), respectiv *Biserica binecuvintează Universitatea. Cultivarea unei comuniuni de valori ale umanității inteligente și înțelepte* (544 p.), ambele apărute la Editura Basilica din București, în anul 2019. „Educația este prioritatea fundamentală a oricărei societăți care dorește dezvoltarea spirituală și prosperitatea materială a poporului - spunea el către învățăcei și părinți la începerea unui an universitar. În dezvoltarea unei educații autentice pentru viață, Familia, Biserica și Școala sunt chemate să ofere copiilor ajutorul necesar dezvoltării lor atât în plan personal, cât și comunitar”.

Fidel acestor principii întemeietoare, studiile superioare desfășurate la facultăți teologice de prestigiu din Sibiu, București, Strasbourg și Freiburg im Breisgau, doctoratul susținut la Strasbourg și București au completat imaginea unui cărturar eminent, adânc legat de fenomenul educației practice, concretizată și în cariera universitară din centre de seamă precum Bossey, Iași sau București.

Din poziția de Mitropolit al Moldovei și, apoi, de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, înființează

sau reorganizează numeroase Facultăți de Teologie Ortodoxă, Seminarii Teologice, Centre de cercetare, Biblioteci, Muze, Case Memoriale, inițiind și lucrările de construire a *Catedralei Mântuirii Neamului*. Iar deschiderea sa către modernitate și eficiență managerială e vizibilă în crearea Centrului de Presă *Basilica* al Patriarhiei Române, cu Radio *Trinitas*, TV *Trinitas*, Ziarul *Lumina*, Agenția de Știri *Basilica* și Biroul de presă al Patriarhiei Române, în fondarea unor publicații științifice, în finalizarea a nenumărate proiecte academice majore de cercetare, în organizarea de Simpozioane și Congrese internaționale cu largi ecouri.

Ca universitar și pedagog remarcabil, a publicat și editat zeci de volume de specialitate, fiind onorat cu numeroase premii și distincții, devenind Membru de onoare al Academiei Române în 2007 și al Academiei Ortodoxe din Creta, cu ocazia participării la *Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe* din Grecia (16-26 iunie 2016), precum și Doctor Honoris Causa în cadrul multor universități din țară și de peste hotare.

Recunoaștem în acest parcurs impresionant prin constanță și relevanță un model eminent pe care îl putem propune studenților noștri, pe deplin conform cu deviza binecunoscută a Universității de Vest: „Become Your Best”, ce își propune să ofere fiecărui tânăr talentat, motivat și preocupat de valori autentice șansa de a deveni cea mai bună variantă intelectuală, culturală și morală a sa. Întrucât se au în vedere sufletele atât de sensibile ale tinerilor, se înțelege că educația presupune, pe lângă acumulare de cunoștințe și formarea de abilități, multă înțelepciune, răbdare și iubire - calități prin care Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a excelat mereu, pledând vibrant pentru cultivarea unei „legături statornice” și a unei „cooperări rodnice” între Familie, Biserică și Școală, „într-o lume marcată de tendințe ideologice individualiste și secularizante, care slăbesc unitatea familiei și pacea socială”.

**Biserica mănăstirii de la Dobrești, județul Timiș,
ctitorie a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel**

Iconostasul paraclisului de la demisolul bisericii mănăstirii Dobrești

Maica Domnului pe tron, absida altarului bisericii mănăstirii Dobrești

Hristos Pantocrator, din biserica mănăstirii Dobrești

UN „OM AL LUI DUMNEZEU”¹

Preot prof. univ. dr. VASILE MUNTEAN

Întrucât lucrări speciale prezintă cu suficiente detalii viața și înfăptuirile celui de-al șaselea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române², în rândurile de față am socotit util a reproduce unele pasaje dintr-o corespondență cu care m-a onorat de-a lungul timpului; în medalionul actual am în vedere doar câteva scrisori primite înainte de 1989. Aceste microtexte, cum vom constata, vorbesc sui-generis despre formarea teologului, a dascălului și a viitorului ierarh.

Ne-am cunoscut în anii studenției, smerenia mea fiind cu doi ani mai mare. Și-apoi satul său natal îmi era apropiat, acolo văzând lumina zilei soția mea. Îmi amintesc că, în anul 1981, în cadrul unui curs pe care l-am urmat la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, regretatul profesor de Morală, Părintele Ioan Zăgrean, a făcut această mărturisire: „Studenți ca Ciobotea nu prea a avut Sibiul”; sunt cuvinte ce decelează structura intelectuală și spirituală a celui ce se va pune – în chip responsabil – în slujba Bisericii, utilizând la maximum darurile cu care a fost înzestrat de Dumnezeu. Voi înfățișa îndată ceea ce am promis mai sus.

Într-o scrisoare datată Strasbourg, 2 iulie 1977, pe atunci doctorandul Dan-Ilie Ciobotea (Daniel, după călugărire) îmi comunica – inter alia – următoarele: „...am fost invitat la o conferință în Germania (Regensburg) unde am susținut, ca teolog ortodox, referatul principal asupra «Puterii mântuitoare a Bisericii din punctul de vedere al teologiei și spiritualității ortodoxe». Apusul se interesează de spiritualitatea ortodoxă din ce în ce mai mult. Cei prezenți au apreciat mult expunerea mea, mai ales când am subliniat spiritualitatea ortodoxă română, așa cum am întâlnit-o eu mai cu seamă la mănăstirile din Moldova [...]. Apusul oferă metode de lucru, dicționare, enciclopedii, lucrări științifice în cele mai diverse sectoare ale teologiei, dar nu spiritualitate. Colegii mei de aici rămân uimiți de profunzimea Ortodoxiei, de bogăția ei spirituală [...]. Îți mulțumesc nespus de mult că îți aduci aminte de mine în rugăciunile tale, dragă prietene. Nu știi cât de mult avem nevoie unii de rugăciunile altora! Adeseori simt că cineva se roagă pentru mine, că Preamilostivul Dumnezeu îmi trimite ajutor și bucurie în suflet [...]. Mă bucur că pomenești la Liturghie și numele mamei mele³. Am aici pământ de pe mormântul ei. L-am luat când am plecat din Țară. Parcă-i văd crucea din cimitirul din Lugoj⁴, lângă care frăția ta ai rostit, ca preot, adesea rugăciuni pentru odihna sufletului ei”.

În altă misivă (expediată, de data aceasta, din Freiburg i. Breisgau în 4 iunie 1979) îmi spunea de cartea lui K. S. Frank (*Grundzüge der Geschichte des christlichen Mönchtums*) că mi-o va trimite prin Părintele D. Stăniloae care l-a vizitat la Freiburg la sfârșitul lunii mai. Legat de teza mea, îmi mai preciza că-mi va parveni în fotocopie „un articol publicat întâi în U.R.S.S., apoi la Paris, în revista ortodoxă *Contacts*⁵, iar acest articol se referă la isihasm: *L'hesychasme et la pensée sociale en Europe orientale au XIV-e siècle*, adică tocmai la monahism [...]. Preafericitul Părinte Teoctist a hotărât să mai rămân un an în Occident, pentru a traduce în limba franceză *Dogmatica Părintelui*

1 Apelativ adresat Sfinților Proroci Ilie și Daniel (cf. 3 *Regi* 17, 24 și *Daniel* 10, 11).

2 Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*³, Sibiu 2014, pp. 138-140; Idem, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* (Ed. Academiei), București 2018, pp. 233-235.

3 A trecut la Domnul, înainte de vreme, în urma unei operații.

4 Supranumit „Necropola Banatului” (vezi *Almanahul Arhiepiscopiei Timișoarei/2021*, Ed. Partoș, 2021, pp. 201-203).

5 Nr. 31 (1979), p. 25 și urm.

Prof. D. Stăniloae⁶. Am mult de lucru, dar o fac cu drag și nu prea simt oboseala”.

Într-o epistolă din 14 sept. 1979 adăuga: „M-am apucat deja de traducere. Nu este o șansă mai bună de a aprofunda o carte, decât atunci când o traduci. Dacă, însă, n-aș fi lucrat cu Părintele Profesor și nu i-aș fi cunoscut bine teologia și stilul, ar fi fost foarte greu să o pot traduce. Cât privește teza de doctorat, îți voi da desigur un exemplar cu autograf. De asemenea îți voi oferi și un exemplar din versiunea românească, care va fi de fapt aproape alta. Până atunci și teza ta va fi gata. Mă bucur mult de subiectul pe care l-ai ales⁷. De unde știi tu că nu-l vom traduce în franceză, pentru a face cunoscută în străinătate viața monahală românească ?”

În 21 ianuarie 1980 îmi destăinuia alte amănunte despre activitatea sa „destul de încărcată: traducere, universitate, Baden-Baden, întâlnire cu prof. Clément⁸ la Paris; uneori, călătorie la Geneva (se vorbește că ar fi șansa să fiu numit lector la Institutul Ecumenic de acolo), articole pentru unele reviste ale parohiilor noastre din străinătate etc., etc. M-am bucurat că am întâlnit la Paris și apoi chiar la Freiburg pe Înaltpreasfințitul Nicolae Corneanu”. În 21 aprilie același an, îmi mărturisea acestea: „În prezent, pregătesc versiunea românească a tezei, pentru a fi echivalată la București. Desigur, redactarea nu este chiar așa de dificilă, mai greu este de găsit aici cineva care să o dactilografeze. Până la urmă, voi face aceasta în Țară...” La dactilografiarea respectivă am ajutat, după puterile mele; am fost surprins plăcut când – peste ani, când a fost desemnat Cetățean de onoare al Municipiului Lugoj -, în cuvântul său mitropolitul de atunci al Moldovei a menționat acest lucru. Iar după ce a ajuns Întâistătător al BOR, fără ezitare, m-a izbăvit de nedreptatea ce mi s-a făcut la un moment dat. Preafericirea Sa și-a arătat bunăvoința și când mi-a publicat – și prefăcut – câteva volume, între care Istoria creștină generală⁹ și disertația doctorală în engleză¹⁰. Să mai arăt că nu puține din prețioasele cărți pe care le-a elaborat, le posed cu autograf.

Înainte de a încheia, să mai relev un fapt grăitor. Deși timpul Preafericirii Sale este extrem de prețios, și-a găsit totuși răgaz să transmită familiei îndurerate condoleanțele de rigoare, inclusiv un portret emoționant al poetului creștin (în grai), Ionel Peia, fost coleg la școala primară, decedat la începutul acestui an din pricina perfidului virus.

La acest moment aniversar, rog pe Atotbunul Dumnezeu ca în continuare să dăruiască Preafericitului Părinte Patriarh Dr. Daniel deplină sănătate și noi izbânzi în misiunea pe care o îndeplinește cu atât prestigiu. Încrederea mare, ce o are poporul român în Biserică, se datorește întâi de toate cârmuitorului ei, un „om al lui Dumnezeu” (după modesta mea părere). E bine să nu uităm că nu trăim vremuri ușoare; sunt timpuri de încercare, de cernere, dar „bine știind că suferința aduce răbdare, iar răbdarea încercare și încercarea nădejde” - cum ne încredințează Apostolul (Romani V, 3-4).

Închei cu urarea sinceră: Mulți, spornici și fericiți ani de la Domnul !

⁶ Traducătorul având un program foarte încărcat, lucrarea a putut să apară doar parțial sub titlul: *Le génie de l'Orthodoxie* (Paris 1985, 144 p.).

⁷ Regretatul Profesor (viitor academician) Alexandru Elian, conducătorul meu științific, mi-a sugerat subiectul în cauză; bineînțeles că am consimțit. Titlul lucrării a fost: *Organizarea mănăstirilor românești în comparație cu cele bizantine până la 1600*.

⁸ Olivier-Maurice Clément (1921-2009). Wikipedia i-a închinat un medalion detaliat.

⁹ În două volume, București 2008.

¹⁰ *Byzantium and Romanians. A Comparative Research concerning the Organization of the Monasteries*, Bucharest 2009. Să adaug și aceea că, anterior – pe când studia în Apus –, de peste Ocean cu greu mi-a procurat un medicament cu care m-am vindecat de o afecțiune urâtă. Aleasă recunoștință și pe calea aceasta (pentru toate binefacerile primite).

Recepție de Sfintele Paști 1990, la reședința mitropolitană

**Delegație a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, la catedrala mitropolitană
(în mijloc profesorul de Teologie Dan-Ilie Ciobotea)**

**Profesorul Dan-Ilie Ciobotea, însoțindu-l pe patriarhul Iustin Moisescu
la Consiliul Ecumenic al Bisericilor de la Geneva**

**Patriarhul Iustin Moisescu împreună cu profesorul Dan-Ilie Ciobotea,
la Institutul ecumenic de la Bossey – Elveția**

LOT, CĂUTÂND GRABNIC PE CEILALȚI NOUĂ DREPTI...

† DANIL
Episcop al Daciei Felix

În seara zilei Arătării Preasfintei Treimi la stejarul Mamvri, atunci când doi din cei trei Îngeri au ajuns la poarta Sodomei, unde dreptul Lot ședea meditând și rugându-se Dumnezeului unchiului său Avraam, acesta aflând de hotărârea dumnezeiască a nimicirii Sodomei și a Gomorei din pricina păcatelor strigătoare la cer a locuitorilor lor, dar fiindu-i descoperită în duh și înțelegerea dintre Avraam și Dumnezeu cu privire la iertarea acestor locuitori din cale afară de păcătoși,

dacă între ei se vor afla zece drepti; Lot porni să caute grabnic în mintea sa pe acești zece drepti; neștiind că și el era unul dintre ei, pentru ca în cele din urmă să-și dea seama că era chiar singurul!

Mai întâi, Lot căută, află și numără în ceata sau soborul celor zece drepti, pe patriarhul Avraam, cel chemat de Dumnezeu din Urul Caldeei, pentru ca să se învrednicească a primi Teofania de la Mamvri; apoi pe marele preot Melchisedec, cel care l-a întâmpinat și l-a împărtășit pe patriarhul Avraam cu pâine și cu vin; apoi pe dreptul Iov, cel mai de seamă dintre fiii Răsăritului și pe Elihu, din familia lui Ram, cel de al patrulea prieten al lui Iov, contemporani amândoi cu vremea patriarhilor; apoi pe Noe, învăluit în nimbul curcubeului; apoi pe marele sfânt Enoh, umblătorul cu Dumnezeu; apoi pe Enos, pe vremea căruia oamenii au început să cheme numele Domnului; apoi pe Set, cel mult însetat după Dumnezeu și în cele din urmă pe Abel, aducătorul de jertfă bineprimită.

Dreptului Lot i se descoperi însă că toți aceștia sunt cu adevărat drepti și sfinți, stâlpi de foc ai pământului pe care se sprijină cerul; doar că nici unul dintre ei nu a locuit și nu locuiește în Sodoma și Gomora sau în cetățile aparținătoare acestora. Atunci Lot se hotărî să asculte cu mare băgare de seamă de glasul și porunca celor doi Îngeri care intraseră în casa sa din Sodoma și să iasă și să părăsească grabnic, în întunericul nopții, împreună cu femeia și cu cele două fiice ale sale, cetatea cea peste măsură de păcătoasă și de vinovată.

În clipa în care femeia lui Lot, uitându-se înapoi, se prefăcu în stâlp de sare, Lot, mergând neabătut înainte, călăuzit de Îngerii Domnului, se aprinse într-un stâlp de foc, spre pomenire peste veacuri.

Drept aceea, ori de câte ori lumea a fost uneori sau este în prezent sau va fi în viitor, în situație de grea cumpănă, între mila și iertarea lui Dumnezeu și dreptatea și pedeapsa Lui asupra lumii și a omului, dreptul Lot, răpit în duh, caută grabnic întotdeauna, cu îngrijorare, pe ceilalți nouă drepti, care să încline balanța lui Dumnezeu înspre iubire, milă și iertare.

Acest lucru îl face și astăzi!

SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL – UN PESCAR ȘI UN RABIN MARTIRIZAȚI PENTRU HRISTOS

Preot dr. IONEL POPESCU
Vicar eparhial

Simon, originar din Betsaida Galileii, pescar pe lacul Ghenizaret, ca și fratele său Andrei, este chemat la misiunea apostolică și Mântuitorul îi schimbă numele în Petru (aram. Chefa – piatră, stâncă). Fire dinamică și entuziastă, călită în lupta cu valurile adesea involburate ale Mării Galileii, Simon-Petru este omul acțiunii, mereu pregătit să apere pe Învățătorul său și să fie cel dintâi care, prin faptele săvârșite își mărturisește credința în El.

În plină furtună, se aruncă în valuri și merge pe apă; în grădina Ghetsimani se luptă cu soldații pentru Hristos, dar în casele arhierilor Anna și Caiafa se leapădă de El, apoi plânge cu amar și se pocăiește profund; după Înviere este primul apostol care coboară în mormântul Domnului; când Hristos înviat se arată la țărmul lacului Ghenizaret sare în apă și înoată până la El; la întrebările Mântuitorului: „Petre Mă iubești tu pe Mine”, răspunde fără să clipească: „Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc” și apoi este repus în demnitatea de apostol.

Un moment remarcabil al vieții sale de ucenic se derulează la Cezareea lui Filip. Iisus Își întreabă apostolii: „Cine zic oamenii că sunt Eu?” Unii dintre ei răspund că este Ilie, Ieremia sau un alt proroc. Petru însă, în numele tuturor, sintetizează și face zguduitoare mărturisire: „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Cel viu” (Matei 16,16).

După primirea Duhului Sfânt, misiunea sa evanghelizatoare a cuprins Ierusalimul, Țara Sfântă, Asia Mică, Babilonul și Roma. Peste tot a vestit Evanghelia, a întemeiat comunități creștine, a hirotonit diaconi, preoți și episcopi și a lăsat două epistole cu o parte din învățăturile sale.

Saul (cel dorit) din Tarsul Ciliciei, (sudul Asiei Mici, al Turciei de azi), provenea dintr-o familie înstărită și a studiat în școlile renumite ale orașului natal. Dorind a ajunge rabin, continuă studiul

biblic cu învățatul Gamaliel de la Ierusalim, un savant al acelor vremuri. Educația aleasă și cultură vastă l-au propulsat rapid în rândul celor mai cunoscuți farisei ai vremii, având șanse mari să devină membru al Sinedriului. De altfel, despre râvnă și ascensiunea tânărului Saul în cercurile înalte ale societății iudaice avem chiar mărturia sa: „Și spoream în iudaism mai mult decât mulți dintre cei care erau de vârsta mea în neamul meu, fiind mult râvnitor al datinilor mele părintești” (Galateni 1,14).

Persecutor al creștinilor din Ierusalim, Saul participă la martiriul Sfântului Arhidiacon Ștefan, (unii spun că în calitate de procuror al Sinedriului) și la arestarea creștinilor din Cetatea Sfântă: „Și Saul pustia Biserica intrând prin case și târând pe bărbați și pe femei îi preda la temniță” (Faptele Apostolilor 8,3), „suflând amenințare și ucidere împotriva ucenicilor Domnului” (Faptele Apostolilor 9,1). Pentru a-și salva viața, mulți creștini se refugiază în Damasc. Saul cere atunci aprobare arhiereului și însoțit de o gardă militară pornește spre capitala Siriei, cu scopul de a-i aduce pe creștini „legați la Ierusalim” (Faptele Apostolilor 9,2).

Pe drumul Damascului are loc, însă, cea mai cutremurătoare convertire din istoria universală a Bisericii Creștine. Scrie Sfântul Luca: „Dar pe când călătorea el și se apropia de Damasc, o lumină din cer, ca de fulger, l-a învăluit deodată. Și, căzând la pământ, a auzit un glas, zicându-i: Saule, Saule, de ce Mă prigonești? Iar el a zis: Cine ești, Doamne? Și Domnul a zis: Eu sunt Iisus, pe Care tu Îl prigonești. (Faptele Apostolilor 9,3-5).

Proaspătul agent al Sinedriului, procurorul și judecătorul de instrucție al înaltelor autorități religioase din Israel se prăbușește în colbul drumului și rămâne fără vedere.

Preotul scriitor Gala Galaction scria, prin anii `50, că Saul nu doar îi persecuta pe creștini, ci Îl căuta pe Iisus, căci voia să îi găsească trupul și să dovedească tuturor că El nu a înviat. De aceea textul biblic tradus de el este: „Saule, Saule, de ce mă urmărești, de ce alergi după Mine, de ce mă cauți cu patimă? Eu sunt Iisus pe care tu Îl cauți cu înverșunare”.

Aici la porțile Damascului, zbuciumul lui Saul - scrie mai departe Gala Galaction - enigma care îl chinuiește, Iisus după care aleargă se luminează, se transfigurează întru Minune și Adevăr. Saul a găsit ce căuta! Saul a găsit pe Iisus, dar nu în hrubele intrigii și ale fraudei, ci în splendoare. Saul zace la pământ, dar când se ridică, Saul nu mai este Saul, ci Pavel, Apostolul lui Iisus Hristos”, încheie autorul citat.

De la porțile Damascului și până la porțile Romei, de la Ierusalim și până în Sudul Dunării, de la Antiohia Siriei, până în Babilon, din Asia Mică și până la Atena și Corint, Apostolul Pavel sădește cuvântul Evangheliei în sufletul conaționalilor săi, convertește lumea păgână la creștinism, întemeiază biserici, hirotonește episcopi și preoți prin cetăți, scrie 14 epistole, îndură foame, frig, boală, biciuiri, naufragiază și de două ori este arestat și trimis în captivitate la Cezareea Palestinei și Roma.

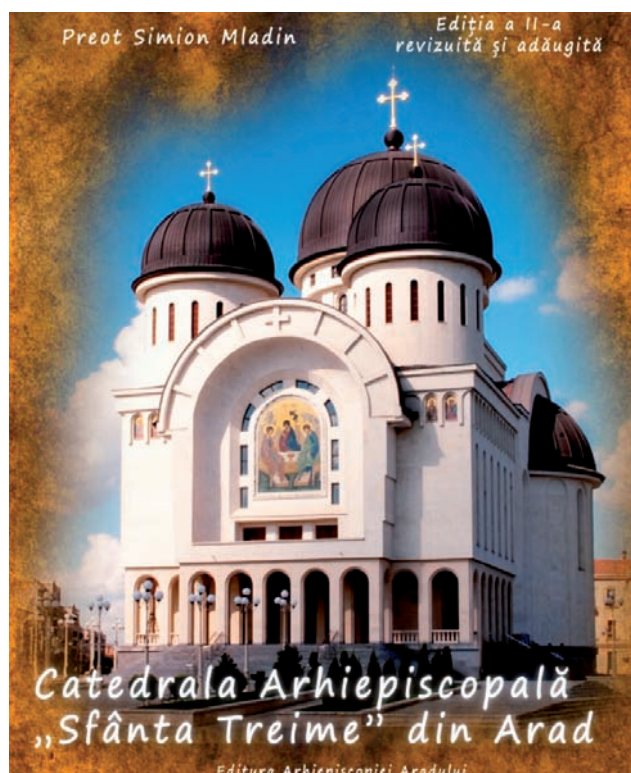
Petru și Pavel, cei doi stâlpi ai Bisericii primare, primesc moartea martirică în aceeași zi de 29 iunie, anul 67, la Roma. Petru, prin răstignirea cu capul în jos, așa cum el însuși a cerut, iar Pavel, ca cetățean roman, prin decapitare. Doi titani ai credinței în Evanghelie, doi mărturisitori ai acesteia în lumea greco-romană, ambii „atleți ai lui Hristos”, au scris cu adevărat o pagină inegalabilă în viața și istoria Bisericii noastre dreptmăritoare.

Lecția pe care o învățăm cu toții în această zi de Sfântă prăznuire a celor doi apostoli este aceea că Hristos ne cheamă pe toți la El, indiferent de starea noastră socială: oameni simpli, pescari, truditori în agricultură ori păstori, scriitori, cercetători ori savanți, toți suntem chemați la Hristos, așa cum au fost chemați pescarul Simon, cel numit Petru și Saul rabinul, cel numit Pavel, Apostolul Neamurilor.

Convertirea acestor doi ucenici la învățătura Evangheliei, deschide larg poarta celebrilor convertiri de mai târziu, consemnate în istoria Bisericii, cum a fost convertirea Fericitului Augustin, filosoful din secolul IV sau mai nou, la noi, convertirea în închisoare a scriitorului, criticului literar, omului de cultură, Nicolae Steinhardt.

REEDITAREA MONOGRAFIEI CATEDRALEI DIN ARAD

Preot prof. univ. dr. SORIN COSMA

Dacă primul volum al prezentei Monografii, editat în anul 2018 într-un tiraj de 1000 exemplare s-a epuizat în câteva luni, oportunitatea unei noi ediții se certifică prin binecuvântarea acordată de către Întâistătătorul Arhiepiscopiei Aradului, Înaltpreasfinția Sa dr. Timotei Sevcicu, ctitorul noii catedrale, de a împlini „dorința cititorilor, atât a celor preveniți, cât și a celor nepreveniți, de a cunoaște mai îndeaproape frumusețile artei, a celei creștine cu precădere, a ortodoxiei în diferitele-i ogindiri care izvorăsc din adâncul minunat al învățaturii, ce se concretizează în trăirea chemării de sus spre desăvârșire. Iar în acest cadru, desigur, autorul însuși și-a simțit responsabilitatea de a se face interpretul fidel în continuare.” (Cuvânt înainte, p.10).

De la început se cuvine să precizăm că, dacă redactarea primei ediții avea ca obiectiv dedicarea specială celebrării în 2018, a Centenarului Marii Uniri, fapt ce impunea evidențierea multiplelor aspecte istorice implicate în jurul construirii noii catedrale, actualizarea subiectului impune o viziune unitară de ordin strict monografic privind mărețul lăcaș de cult,

renunțând la unele elemente istorice secundare, adiacente, conjecturale...

Astfel, volumul de față se dorește a fi o încercare de reconstituire unitară, detaliată și obiectivă a strădaniilor depuse de-a lungul timpului în vederea edificării noii catedrale.

Urmărind acest obiectiv, primele două capitole, precum și unele subcapitole s-au comasat în unul singur, în schimb au fost evidențiate lucrările și acțiunile ce s-au realizat după anul 2018, când a apărut prima ediție.

Mai departe, capitolul referitor la „Vechile Catedrale eparhiale arădene” (p.31-43) și-a redus dimensiunea, reținând doar numele ctitorilor vechii și noii catedrale. (p.39-40)

Se consideră, apoi, oportun ca personalitățile slujitorilor actuali ai noii catedrale să fie expuse prin pozele lor într-un colaj (p.203-204).

În continuare se apreciază ca nefiind oportun

noii viziuni monografice capitolul referitor la ridicarea la rang de Arhiepiscopie a Eparhiei Aradului; în schimb, s-a creat un nou capitol intitulat sugestiv: „Punte peste timp, monografia oglindită în imagini” (p.262-279), urmărind etapele străbătute în construcția Catedralei, utilizând parte din pozele existente în arhiva foto.

În același timp, pe lângă „revizuirii”, prezentul volum reține și noile „adăugiri” aduse primei ediții, precum: pisania din marmură încrustată în peretele din pridvor; apoi, efectuarea pardoselii cu marmură în abside și naos.

În același context, prezenta ediție reactualizează slujba de binecuvântare a lucrărilor de pictură, săvârșită de mai mulți ierarhi, sub protia Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Ioan, Mitropolitul Banatului.

Pe de altă parte, privind sistemul de iluminare exterioară, s-a apreciat în principu că evitând „grandoarea exterioară și opulența, biserica nu trebuie să fie inundată de lumină, pe care credinciosul este chemat să o parcurgă nu numai cu ochiul trupului, ci și cu ochiul sufletului despovărat de patimi. Din acest motiv, iluminarea icoanei de hram „Sfânta Treime” de pe frontispiciul construcției s-a făcut cu o lumină pală, caldă, sensibilă și aproape insesizabilă, putând fi căutată cu privirea de către trecători...” „ Prin lumina cu care este înconjurată acum, catedrala își arată prin ea însăși că este Casa Preasfintei Treimi, care ne încorporează pe toți închinătorii ei; este lumina lumii, lumină pe care întunericul nu o poate cuprinde, și prin lumina ei se risipește întunericul din întregul oraș, din casa și ființa noastră...(p. 169/170) ”.

Privită în ansamblu, noua ediție, asemenea celei dintâi, poate fi socotită un adevărat ghid orientativ în construcția unei biserici ortodoxe, mai ales că fiecare capitol este precedat și motivat de o expunere catehetică foarte bine documentată, privind sensul, importanța și modul de interpretare simbolică și duhovnicească a componentelor mărețului edificiu.

Pentru a facilita lectura cărții, mai ales pentru cei mai puțin familiarizați cu termenii de construcție sau cu

înțelesul noțiunilor bisericești, s-a anexat un Glosar, cuprinzând 94 de cuvinte, cu explicațiile cuvenite (p.279-296). Iar pentru ca prezentarea materialului să fie cât mai convingătoare, expunerea este întregită cu ilustrații intuitive, și la sfârșitul volumului sunt adăugate 38 de anexe, cu titlul: „Documente de arhitectură și imagini picturale” (p.297-339).

Temeluit pe piese arhivistice originale și inedite, ca și pe bibliografia judicios selectată, prezentul volum constituie un adevărat document menit să intre în patrimoniul istoriografiei bisericești și cultural-artistice a Aradului.

Astfel, prin construirea noii catedrale, Aradul trăiește o perioadă memorabilă, marcată prin efortul celor ce și-au păstrat credința moștenită de la strămoși și părinți, precum și ca mulțumire adusă lui Dumnezeu și veșnică cinstire a memoriei tuturor celor ce s-au jertfit pentru devenirea noastră națională de-a lungul vremii. În același timp, noua catedrală din Municipiul Arad va rămâne în conștiința generațiilor ce vor urma un simbol luminos al credinței ortodoxe și a ființei naționale a poporului român, ca mărturie a spiritualității și demnității sale; iar ca operă de artă are menirea de a face să

vibreze sufletul omenesc pentru renașterea și vigoarea virtuților creștine în viața societății, și de afirmare a ortodoxiei românești în arealul culturii și civilizației europene și universale.

Desigur, atât pentru Conducerea Eparhială, cât și pentru constructor, proiectant și beneficiar, construcția noii catedrale a fost un examen nu ușor de promovat; dar peste toate a guvernat efortul comun și susținut al fiecăruia dintre cei responsabili, impulsionați de credința și trăirea creștină, ca jertfelnicie și nădejde în viitor, promovate „cu timp și fără timp”, prin cuvânt și faptă, de către Părintele Arhiepiscop Timotei, ctitorul sfințitului Lăcaș de cult, secondat cu multă competență și dăruire de coordonatorul și administratorul lucrărilor de construcție, secretarul eparhial, eclesiarhul și autorul acestui volum, părintele Simion Mladin.

Parafrazându-l pe Tudor Arghezi, vom spune în încheiere, cu deosebit respect, cu aleasă recunoștință și cu vie admirație, în calitate de fiu duhovnicesc al Eparhiei Aradului: Fii binecuvântată catedrală istorică, cinste celor care, într-o formă sau alta, și-au adus aportul la zidirea și înfrumusețarea ta; și mai departe: „Fii binecuvântată carte, cinste cui te-a scris!

PISANIE

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și împreună lucrarea Sfântului Duh, s-a zidit această Catedrală Arhiepiscopală cu hramul Sfânta Treime, între anii 1994-2018, sub directa îndrumare a Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului; Episcopi-vicari fiind Emilian Arădeanul și Dr. Emilian Crișanul, cu sprijinul Comitetului de construcție al Catedralei, sub coordonarea Preotului Simion Mladin și evidențierea financiar-contabilă a Preotului Ec. Gheorghe Gogan.

Proiectul a fost elaborat de către Arhitect Ioan Hăprian în cadrul SC. Proiect SA, sub conducerea Arhitectului Gheorghe Seculici. Construcția a fost ridicată de către SC. Icim SA, sub conducerea Ing. Ioan Teodor Faur. Pictura interioară a Catedralei și a sălii solemnităților a fost realizată de către Prof. Dr. Cătălin Băluț, pictura paraclisului de către Dumitru Macovei, iar mozaicurile interioare și exterioare au fost executate de către Prof. Virgil Moraru.

Sculptura iconostaselor și a mobilierului au fost executate de către Arhitect Sorin Martin. Turnarea clopotelor a fost realizată în tonalitate ortodoxă, de firma Grassmayer, din Austria. Lucrările au fost susținute financiar de către autoritățile de stat locale și centrale, societățile comerciale din municipiu și județ, monahii și monahiile sfintelor mănăstiri, preoții și credincioșii aparținători eparhiei, precum și donatori din țară și de peste hotare.

La 6 decembrie, anul mântuirii 2008, a fost târnosită de către Preafericitul Părinte Dr. Daniel Ciobotea, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de Ierarhii Sfântului Sinod, de preoți și diaconi. În cadrul aceleiași slujbe s-au săvârșit și cele rânduite la paraclisul cu hramul „Sfântul Nicolae”, de către Înaltpreasfințitul Părinte Dr. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului. Lucrarea picturală s-a sfințit de soborul Ierarhilor, preoților și diaconilor, sub proția Înaltpreasfințitului Părinte Ioan Selejan, Mitropolitul Banatului, în anul comemorativ al Centenarului Marii Uniri.

Înscrie, Doamne, în Cartea Vieții Tale, pe toți slujitorii, închinătorii și donatorii acestui Sfânt Locaș, răsplătindu-le dragostea și desăvârșita unire în Sfântă Biserică Ta și slujirea cu credincioșie a neamului nostru românesc, pentru ca și prin aceasta să fie preamărit

Numele Tău cel Sfânt.

Amin.

CIMITIRUL ORTODOX LUGOJEAN – PATRIMONIU DE CULTURĂ ȘI SPRITUALITATE

Preot CRISTIAN CERBU
Parohia „Adormirea Maicii Domnului” - Lugoj

În ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din data de 28 octombrie 2019, s-a hotărât ca în al doilea semestru a anului 2021, în cadrul conferințelor preoțești, să fie tratată tema: *Anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor. În acest sens, la nivelul întregii patriarhii, au fost implementate proiecte privind punerea în valoare a cimitirelor parohiale, prin acțiuni durabile pentru protejarea acestora ca expresie a credinței, a respectului și a dragostei pe care credincioșii români ortodocși le au față de cei trecuți la Domnul.*

Scurtă istorie a cimitirului lugojean

Din cele mai vechi timpuri, credincioșii din urbea lugojeană au acordat o mare importanță cimitirului ca loc sacru, unde părinții, moșii și strămoșii lor se odihnesc, așteptând „glasul arhanghelului și trâmbița lui Dumnezeu” pentru Învierea cea de obște.

Documentele cele mai vechi vorbesc despre existența unei biserici, cea mai veche biserică ortodoxă cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” (1402) ctitorie a banului Nicolae Perian și a soției Cătălina, în jurul căreia a existat și cel mai vechi cimitir, numit în documentele vechi „progadia bisericii” din „ocolul” bisericii. În acest cimitir, se află osemintele ctitorilor, restauratorilor bisericii vechi și ale slujitorilor ei: protopopii Gavriil, Petru Popovici, preoții Damaschin Ioța, Andrei Peștișan, Alexa Popovici, Petru Peștișan, Atanasie Popovici, Popa Marian Duhovnicul, Alexa Iancovici, Damaschin Petrașco, Damaschin Ghinea și ale multor altora despre activitatea cărora dovezile scrise sunt sumare sau lipsesc.

Anul 1759 este marcat de un nou început pe plan bisericesc lugojean și anume, ridicarea unui nou lăcaș de închinare pentru comunitatea ortodoxă – biserica cu două turnuri cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”. Lucrările de edificare au durat șapte ani (1759-1766). Pentru aprobarea ridicării sfântului lăcaș, autoritățile superioare bisericești și administrative au impus condiția ca cimitirul aflat în perimetrul vechii biserici și implicit în al celei noi, să fie strămutat în alt loc: „... să nu se mai îngroape morții în curtea bisericii, pentru aceasta să se găsească un loc în afara orașului”.

Astfel, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea avem dovezi scriptice despre existența noului cimitir lugojean, cu denumirea de „cimitirul mare din câmp”, acesta fiind situat în afara orașului la acea vreme, cu timpul devenind parte integrantă din ansamblul urbei lugojene.

Vreme de aproape un secol, în cimitirul nou înființat, a funcționat așa numita „casă a morților”, o mică construcție cu scopul depunerii decedaților. În anul 1849, se naște ideea construirii unei noi capele mortuare, venită din partea primarului orașului de la acea vreme, Constantin Udria, care însă dorea un drept de „patronat” asupra edificiului propus. Cu toate aprobările obținute din partea autorităților locale și de stat, comitetul parohial respinge această „ofertă”, precum și condițiile formulate de primar.

În anul 1883, a fost ridicată noua capelă mortuară, dorită și așteptată de către toți credincioșii lugojeni. Alexandru Nedelcu, un maestru frânger din Lugoj, având domiciliul la Budapesta, neavând urmași, se hotărăște să își lase printr-un testament scris întreaga avere Bisericii ortodoxe române din Lugoj, avere evaluată la suma de cca. 100.000 coroane austriece. Pe lângă detaliile din testament referitoare la modul de chivernisire a averii și procentele acordate mai multor sectoare de activitate ale bisericii (pastoral, social, cultural și religios), donatorul împreună cu soția sa Ana își exprimă dorința ca rămășițele lor pământești să fie înmormântate în cimitirul ortodox al Lugojului, în care scop să se ridice pe seama lor „un monument (o criptă) frumos prevăzută deasupra cu o cruce masivă de granit”. În ședința Comitetului parohial din data de 19 iunie 1883, la propunerea președintelui Coriolan

Brediceanu, se hotărăște ca în locul criptei propusă de către donator să fie ridicată, în mijlocul cimitirului, o capelă tip bisericuță prevăzută cu cripte la subsol și mai multe „despărțăminte”. În această criptă să fie depuse, în primul rând, rămășițele pământești ale ctitorilor săi Alexandru și Ana Nedelcu, precum și ale persoanelor care s-au remarcat prin merite deosebite pe plan cultural, social și bisericesc la nivel național. Toate aceste detalii au fost dezbătute, discutate și aprobate în ședința Comitetului parohial din data menționată mai sus, în prezența fondatorului Alexandru Nedelcu, care a donat suma de 1000 florini, în acest scop.

Adunarea parohială, în ședința sa din 13 decembrie 1884, a aprobat un Regulament privind modul de organizare și gestionare a veniturilor provenite de la această sfântă biserică–capelă. Pe lângă articolele prevăzute de regulament se face recomandarea ca în fiecare an, la data de 21 mai, cu ocazia prăznuirii sfinților ocrotitori ai sfântului lăcaș, Sfinții Împărați Constantin și Elena, să se officieze Utrenia și Sfânta Liturghie.

Pictarea interiorului a cunoscut mai multe etape. Astfel, în anul 1886 zugravul Bartolomei Delliomini a pictat iconostasul, iar în anul 1928 lăcașul este restaurat de către arhitectul Constantin Purcariu. Până la hotărârea de a se oficia serviciile religioase regulate în biserică (1944) pereții interiori au fost doar zugrăviți, însă mai târziu, la dorința și contribuția credincioșilor lugojeni, se realizează prima pictură executată de către pictorul lugojean Victor Jurca, finalizată în anul 1959. Din cauza grundului defectuos, dar și a gudronului rezultat de la arderea lumânărilor, pictura s-a deteriorat și a fost refăcută în anul 1988, de către același pictor lugojean, ajutat fiind de foștii săi elevi.

Distrugerile și neajunsurile cauzate de Primul Război Mondial, au făcut ca această frumoasă ctitorie să fie transformată exclusiv într-un lăcaș de depunere a decedaților, fără a se mai oficia, un timp destul de îndelungat, serviciile religioase. Această stare de fapt a durat până în anul 1944, când mai mulți credincioși lugojeni, care și-au construit locuințe în jurul cimitirului, au solicitat transformarea capelei într-un lăcaș de rugăciune în care să se officieze în toate duminicile și sărbătorile legale, Sfânta Liturghie.

Acest lucru este în practică până în ziua de astăzi, toate serviciile religioase fiind oficiate de preoții slujitori de la Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, parohie ce administrează și în prezent biserica și cimitirul ortodox.

Odată cu ridicarea bisericii – necropolă, prima persoană înhumată aici a fost ctitorul, Alexandru Nedelcu, decedat la 5 mai 1896, adus de la Budapesta. Pe parcursul vremii, tot aici, sub naosul bisericii, au fost așezate rămășițele pământești și ale altor personalități marcante din istoria locală și națională, cum ar fi: Eftimie Murgu (1805 – 1870); Coriolan Brediceanu (1850- 1909); Valeriu Braniște (1869-1928); Pr.prof.dr. Petru Barbu (1864 - 1941); George Dobrin (1862-1952); Tiberiu Brediceanu (1877-1968) și Filaret Barbu (1903-1984).

Aceste personalități care-și dorm somnul de veci aici, constituie doar o mică parte din comoara inestimabilă de personalități marcante ale credinței, istoriei și culturii românești, cuprinsă în arealul cimitirului lugojean, pe care le vom evoca în materialele viitoare.

Miile de sfinte Liturghii oficiate peste trupurile acestor oameni, sunt dovada că „până la sfârșitul veacurilor” Dumnezeu naște oameni, care prin activitatea și sacrificiul vieții, au sfințit cultura și istoria românească pe altarul sfânt al națiunii române – creștine.

După un timp de peste 100 ani (2001) de la construirea bisericii, s-a constatat faptul că în masa sfântului altar nu sunt așezate sfinte moaște, biserica nefiind niciodată târnosită. Astfel, la data de 8 iulie 2001, la inițiativa părintelui Ioan Cerbu protopopul Lugojudului, și cu binecuvântarea vrednicului de pomenire, părintele mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului, a fost oficiată slujba de târnosire a sfântului lăcaș, de către Preasfințitul Părinte Lucian Mic – Episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, actualmente episcop al Caransebeșului, fiind așezate pentru prima dată sfinte moaște în prestolul sfântului altar.

În anul 2004, preacucernicul părinte protopop Ioan Cerbu, în calitate de preot paroh, propune spre aprobarea Consiliului parohial prelungirea sfântului lăcaș – latura vestică/pronaosul, deoarece sfânta biserică a devenit cu timpul neîncăpătoare pentru credincioșii care doreau să participe la sfintele slujbe. Imediat după finalizarea lucrărilor de construcție, în perioada 5 septembrie – 20 decembrie 2005, partea nou ridicată a fost împodobită în interior cu pictură bisericească în tehnica frescă, executată de către pictorul Ioan Albulescu din Bucova, județul Caraș - Severin.

Cum specificam și în rândurile de mai sus, bisericuța - capelă, ctitoria lui Alexandru Nedelcu, a fost folosită atât ca lăcaș de rugăciune pentru credincioși, cât și ca spațiu destinat depunerii decedaților. Acest lucru s-a practicat până în anul 1988, când preotul paroh de atunci, părintele Bujor Damșa, împreună cu Consiliul parohial hotărâsc ridicarea unei capele mortuare, care să fie folosită exclusiv pentru depunerea și prohodirea celor adormiți. Capela a fost prevăzută cu două încăperi și un pridvor, împodobită în exterior cu câteva picturi - medalion executate în tehnica ceramică de către același pictor lugojan, Victor Jurca.

Micul edificiu și-a îndeplinit utilitatea vreme de 31 ani. Cu timpul, condițiile din această clădire au devenit improprii, mai ales în ultimii ani, când normele de igienă impuse de autorități privitoare la cei adormiți, au devenit tot mai stricte.

La solicitarea preotului paroh Ioan Cerbu și a membrilor Consiliului parohial, cu binecuvântarea și îndrumarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan Mitropolitul Banatului, sunt demarate lucrările de construcție a unei noi capele mortuare, începând cu data de 11 noiembrie 2015. Capela este prevăzută cu două încăperi pentru privegherea celor adormiți, și o încăpăre tip navă boltită pentru oficierea slujbei de înmormântare. Lucrările s-au desfășurat pe o perioadă de 3 ani (2015 -2018), iar la data de 16 septembrie 2018 noul edificiu a fost sfințit de către Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, împreună cu soborul de slujitori ai parohiei „Adormirea Maicii Domnului”, în frunte cu părintele paroh Ioan Cerbu – protopopul Lugojului.

Reamintim că în acest cimitir își dorm somnul de veci părinții după trup ai Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

Referindu-ne la trecutul și viața acestui cimitir, putem afirma cu tărie că el constituie un adevărat patrimoniu de cultură și spiritualitate românească, în care se regăsesc rămășițele pământești ale multor mărturisitori și slujitori demni din arealul bănățean, atât pe tărâm cultural cât și bisericesc. Un cimitir rămâne veșnic viu, o candelă care nu se stinge niciodată, prin păstrarea memoriei vii a înaintașilor noștri care au clădit și îmbogățit prin faptele lor istoria sfântă a neamului nostru.

CREDINCIOȘI BĂNĂȚENI, PELERINI ÎN EGIPT

Preot EUGEN BABESCU
Parohia Timișoara Iosefin

Cu ajutorul Părintelui ceresc și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, un grup de preoți și de credincioși din mai multe zone ale Banatului am efectuat un pelerinaj la locurile sfinte din Egipt. Având dorința de a vedea locurile biblice și obiectivele culturale ale Egiptului, în Postul Sfințelor Paști ne-am pregătit cu rugăciune și cu post pentru acest pelerinaj. Astfel primeniți și pregătiți, în dimineața zilei de 4 mai 2021 am plecat din fața sfintei biserici „Nașterea Maicii Domnului” a Parohiei Timișoara Iosefin spre aeroportul din Budapesta. Nu ne venea să credem că, după mai bine de un an de restricții din cauza pandemiei, am reușit să fim din nou împreună și să călătorim fără a purta masca de protecție impusă de autorități pe timpul stării de alertă. Cuprinși de bucuria Sfințelor Sărbători ale Învierii Domnului, din gurile tuturor răsună atât de frumos cântarea „Hristos a înviat”.

În această atmosferă de bucurie, am reușit să ne cunoaștem, deși cei mai mulți dintre noi am mai fost împreună și în alte locuri frumoase precum Israel, Grecia, Rusia, Iordania, Georgia și Armenia. Pe drumul către aeroport, părintele Ioan Petraș din Timișoara, bun cunoscător al Patericului egiptean, al cărui diortositor a fost, ne-a prezentat această carte

de căpătâi pentru spiritualitatea creștină, aducând în atenția noastră viața părinților pustiei: Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Macarie cel Mare și alții care s-au nevoit în pustia Egiptului. După formalitățile de îmbarcare, zborul spre Egipt a durat trei ore, în care am admirat de sus priveliștea superbă, albastrul Mării Mediterane și, la aterizare, întinsul deșert care înconjoară capitala Egiptului, Cairo. La ceas de seară, am mulțumit bunului Dumnezeu pentru ziua care a trecut, dar și pentru că ne-a îndeplinit dorința de a vizita Egiptul.

A doua zi de dimineață, în lumina puternică a soarelui, cei 71 de pelerini am urcat în trei autocare, însoțiți de ghizi și de poliție, și am pornit spre vestitele piramide ridicate pe platoul Giza din Cairo, vizitate anual de zeci de mii de turiști, ca de altfel și Sfînxul, și noul Muzeu de Istorie care găzduiește o importantă colecție de statui și de sarcofage ale faraonilor din trecutul Egiptului antic. Dacă acum doi sau trei ani un grup de turiști aștepta câteva ore pentru a intra pe platoul piramidelor, în această perioadă marcată de pandemie am fost doar noi și câțiva vânzători de suveniruri. Impunătoarea piramidă a lui Keops, 146 metri înălțime, considerată una dintre cele șapte minuni ale lumii antice, ne-a impresionat pe toți. Pentru a immortaliza momentul vizitării piramidelor și a sfînxului, am fotografiat aceste locuri monumente care vorbesc despre credința vechilor egipteni în viața de după moarte, încă de acum 4600 de ani. Fiind cazați pentru trei nopți în Cairo, am admirat de pe terasa hotelului panorama capitalei în care trăiesc peste 20 milioane de oameni. Din informațiile pe care ghidul ni le-a dat, am înțeles că viața unui om obișnuit este destul de dificilă din cauza sărăciei, salariul majorității egiptenilor fiind doar de 150 dolari pe lună.

Programul zilelor următoare a inclus vizitarea lăcașurilor de cult ale Egiptului. Prima oprire a fost la Biserica Suspendată din Cairo sau „Muallagah”, construită sub păstorirea patriarhului Isaac (690-692), peste ruinele uneia din secolul al IV-lea. Un alt popas duhovnicesc a fost la biserica închinată Sfinților Mari Mucenici Serghie și Vah. Tradiția spune că acest lăcaș a fost construit pe locul unde Dreptul Iosif, Fecioara Maria și Pruncul Iisus

Hristos s-au odihnit la sfârșitul călătoriei lor în Egipt. După tradiția locală a bisericii copte, Mântuitorul, Sfânta Maică și Dreptul Iosif ar fi stat în Egipt trei ani și unsprezece luni și ar fi poposit, în drumul lor, în cel puțin 28-29 de locuri, rămase până astăzi în amintirea creștinilor.

O scurtă oprire în biserica din cartierul Zeitoun ne-a amintit tuturor de apariția miraculoasă acolo a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în data 2 aprilie 1968. În perioada respectivă, Egiptul trecea prin momente grele, datorită pierderii Războiului de 6 zile cu Israelul, în care au murit mulți oameni, și, în urma căruia, a fost ocupată Peninsula Sinai. Prin minunea arătării Sfintei Fecioare Maria, mulți egipteni s-au convertit la creștinism și s-au întărit în speranța că Dumnezeu le va ajuta să recupereze teritoriul cucerit.

În sudul orașului Cairo, nu departe de apele Nilului, se află o poartă sfințită spre ceruri: biserica și mănăstirea Al-Adra-El Adawia din Maadi. Legenda locului se leagă de viața profetului Moise care, născut sclav, a fost crescut de fiica faraonului. Ajuns în exil, și-a câștigat existența ca păstor, în ținutul Madianului. De acolo a fost chemat de Dumnezeu din pământul Egiptului, pentru a scoate poporul din robie. În ziua de 12 martie 1976, după slujba de dimineață, în apropierea scărilor pe care Pruncul Iisus cu Fecioara Maria au coborât cu două milenii în urmă pentru a se îmbarca spre Țara Sfântă, a fost găsită o biblie plutind pe apa Nilului. În ciuda greutateii sale și a faptului că hârtia era îmbibată cu apă, Biblia plutea și era deschisă la cartea profetului Isaia, capitolul 19, versetul 25: „Binecuvântat să fie Egiptul, poporul Meu, și Asiria, lucrarea mâinilor Mele, și Israel, moștenirea Mea!”. Astăzi Biblia plutitoare, cum a fost denumită, este așezată într-o capelă din incinta bisericii, fiind vegheată de icoana Sfintei Fecioare Maria.

Un alt loc pe care l-am vizitat a fost catedrala ortodoxă coptă din Alexandria, închinată Sfântului Apostol și Evanghelist Marcu. Aceasta este centrul istoric al papei din Alexandria, conducătorul Bisericii Ortodoxe Copte. Se spune că pe acest loc, Sfântul Apostol și Evanghelist Marcu i-a convertit pe păgâni la credință. Tot aici se află racla care adăpostește moaștele Sfântului Marcu. O altă biserică în care am intrat este Biserica închinată Sfântului Sava cel Sfințit și, totodată, reședința Patriarhului Alexandriei și a întregii Africi. Bucuria ne-a fost sporită de întâlnirea cu clerici din Patriarhia Alexandriei, care au vizitat orașul Timișoara în urmă cu doi ani, împreună cu Preasfințitul Inochentie, Episcop de Ruanda și Burundi. Împreună cu pelerinii bănățeni, am cântat troparul „Hristos a înviat”, iar părinții ne-au prezentat locul în care a slujit Sfântul Ierarh Nectarie.

La doar 45 kilometri S-V de orașul Alexandria se află Mănăstirea Sfântul Mina, un complex monahal deosebit, cu viață de obște, în care viețuiesc astăzi 200 de călugări. O biserică impresionantă, zidită între anii 1959-1971, adăpostește moaștele Sfântului Mina, ocrotitorul celor păgubiți. După citirea Acatistului Sfântului Mina, ne-am descălțat cu toții la intrarea în paraclisul din dreapta catedralei și am sărutat sfintele moaște.

O altă mănăstire vizitată de noi a fost a Sfântul Paisie cel Mare, situată în pustia Wadi-El-Natron din N-V-ul Egiptului, care cuprinde regiunile Kellia, Schetis, Nitria. În aceste locuri, spre sfârșitul secolului al III-lea au apărut primele forme de viață monahală din lume. Sfântul Cuvios Paisie cel Mare, pe care coptii îl numesc „Avva Bisoï”, era egiptean. După moartea tatălui, rămâne împreună cu cei șapte frați în grija mamei sale. Dumnezeu îi vestește printr-un înger mamei că fiul ei a fost ales să-L slăvească pe Dumnezeu. A fost tuns monah de Cuviosul Pamvo. Vreme de trei ani a stat doar cu capul plecat, și a fost atât de înduhovnicit, încât Hristos i s-a arătat de mai multe ori. Din relatarea vieții sale aflăm că i-a spălat picioarele Domnului în chip minunat. Actualul ansamblu monahal cuprinde cinci biserici, cea mai mare dintre acestea fiind închinată Sfântului Paisie cel Mare. Și în acest loc sfânt ne-am rugat, cu emoție și lacrimi, bunului Dumnezeu pentru noi și pentru cei de acasă, pomenindu-l pe Preasfințitul Părintele nostru Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

În programul nostru de pelerinaj au fost cuprinse și mănăstirile Sfântul Antonie cel Mare, Sfântul Macarie cel Mare și Sfântul Pavel Tebeul dar, din cauza restricțiilor pandemice, nu ni s-a permis accesul în interior.

Înainte de a ne întoarce acasă, în Duminica a doua după Paști, Dumnezeu ne-a învrednicit să ajungem la Mănăstirea Sfânta Ecaterina, aflată în sudul peninsulei Sinai, cea mai veche mănăstire creștină cu viață monastică neîntreruptă de șaptesprezece secole. Între anii 527-565 d.Hr., împăratul Iustinian a ridicat mănăstirea pe care o vedem și a cărei biserică adăpostește moaștele Sfintei Ecaterina. În miez de noapte, am urcat muntele Sinai, pe care l-a urcat și profetul Moise, și a primit cele zece porunci de la Dumnezeu. Deși am urcat a doua oară Muntele Sinai, prima dată fiind însoțiți de părintele vicar Ionel Popescu, în anul 2011, în cadrul unui pelerinaj de neuitat, care a cuprins Israelul, Iordania și Egiptul, la fel și acum, am simțit ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu. Un bogat cuvânt de învățătură despre cele zece porunci a rostit părintele Ioan Petraș din Timișoara și domnul profesor Ștefan Dună. De asemenea, printre vorbitori s-a numărat și domnul doctor Constantin Țecu, din Timișoara, care ne-a împărtășit din tainele medicinei.

Lăsând în urmă Sinaiul și Marea Roșie, ne-am îndreptat din nou spre Cairo, pe sub Canalul Suez, admirând deșertul atât de îndrăgît de părinții călugări, care și-au sfințit viața în aceste locuri.

Pelerinajul nostru în Egipt s-a încheiat după șapte zile, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a învrednicit ca, în vremuri dificile, să putem vizita aceste locuri încărcate de istorie și de spiritualitate.

ACTUALITATEA EPARHIALĂ

Târnosire de biserică la parohia Iacea Mare

Duminică, 6 iunie Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului s-a aflat în parohia Iacea Mare, Protopopiatul Sânnicolau Mare. În ultimii trei ani, în parohia Iacea Mare s-au făcut lucrări ample la sfânta biserică și la casa parohială. Sfântul lăcaș a fost înfrumusețat cu pictură nouă în tehnica frescă, realizat de pictorii Stanciu Alexandru și Bogdan, de lângă București. Pe lângă aceasta, a fost refăcută Sfânta Masă a Altarului, a fost placată cu marmură întreaga biserică și a fost instalată încălzire centrală în pardosea.

Urmare acestor ample lucrări, Părintele Mitropolit Ioan a târnosit Sfânta Masă cu Sfântul și Marele Mir, înzestrând-o cu Sfintele Moaște și a sfințit noua pictură a bisericii.

După slujba de sfințire s-a oficiat Sfânta Liturghie, iar la sfârșitul acesteia, după cuvântul de învățătură al Înaltpreasfinției Sale, preotul paroh Ciprian-Ioan Iancu Goguț a fost hirotesit iconom.

La acest eveniment au participat credincioșii parohiei, preoții din parohiile limitrofe, părintele arhidiacon inginer Timotei Anișorac, consilier al Arhiepiscopiei Timișoarei, la Sectorul Patrimoniu și Construcții bisericești, preotul Marius Podereu, protopop al Sânnicolaului Mare, domnul deputat Alfred Simonis, domnul primar Liviu Tomulea și domnul viceprimar Adrian Moștiu.

Înălțarea Domnului la catedrala mitropolitană

Credincioșii timișoreni au participat joi, 10 iunie, la Sfânta Liturghie, oficiată cu prilejul praznicului Înălțării Domnului și la ceremoniile religio-militare, organizate în memoria eroilor români căzuți, de-a lungul vremii, pe câmpurile de luptă pentru libertatea și demnitatea poporului român și pentru apărarea credinței strămoșești.

La Catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi, în prezența autorităților și a cadrelor militare din Detașamentul de onoare. După otpustul Dumnezeieștii Liturghii, Înaltpreasfinția Sa, împreună cu soborul slujitor, a săvârșit, pe platoul din fața Catedralei mitropolitane, Slujba Parastasului pentru toți eroii și martirii neamului. În cadrul slujbei de pomenire au fost rostite numele eroilor poporului român căzuți la datorie în războaiele purtate de Armata României ori în misiuni executate în teatrele de operații.

În continuare, la Monumentul Crucificării, aflat în proximitatea catedralei, au fost rostite mai multe alocuțiuni care au evidențiat importanța Zilei Eroilor, după care au fost depuse coroane și jerbe de flori, atât din partea Mitropoliei Banatului, cât și din partea autorităților locale și județene. Ceremonia s-a

încheiat cu defilarea Gărzii de Onoare.

Tot în această zi, la Monumentul Eroilor Revoluției din Decembrie 1989 de la Cimitirul eroilor din Calea Lipovei, la Monumentul Eroilor români din Primul și al Doilea Război Mondial și la Monumentele Eroilor sovietici, sârbi, germani, francezi au avut loc slujbe de pomenire, urmate de ceremonii militare și depuneri de coroane și jerbe de flori.

Slujire a Chiriarhului la parohia Timișoara Fratelia

Prima Duminică după Rusalii, numită și *Duminica Tuturor Sfinților*, a fost o zi binecuvântată și de mare bucurie duhovnicească pentru slujitorii și credincioșii parohiei Fratelia din Timișoara, prin vizita și slujirea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Ioan, care a săvârșit Sfânta Liturghie arhierască în biserica parohială, ce își va prăznui ocrotitorii, Sfinții Apostoli Petru și Pavel, peste numai câteva zile.

Slujirea Înaltpreasfinției Sale a însemnat și un moment istoric pentru viața parohiei, întrucât a fost hirotonit în treapta preoției părintele arhidiacon ing. dipl. Timotei Anișorac, consilier al *Sectorului Patrimoniu și construcții bisericești* din cadrul Centrului eparhial al Arhiepiscopiei Timișoarei, care a slujit ca diacon în această biserică parohială, timp de 9 ani.

În cuvântul de învățătură rostit, Înaltpresfințitul Părinte Mitropolit a tâlcut cuvântul fragmentului evanghelic rânduit la Duminica Tuturor Sfinților și a arătat că cine crede și îi urmează lui Hristos, în lumina credinței, a dragostei și a faptelor bune va dobândi cu adevărat prezența netrecătoare a Duhului Sfânt și darurile duhovnicești, ca roduri ale harului în viața lor.

De aceea, Duminica Tuturor Sfinților urmează Duminicii Pogorării Duhului Sfânt, pentru a arăta rodul lucrării Acestuia în Biserică, atunci când Dumnezeu împărtășește

harul Său oamenilor, pe măsura credinței lor curate și a iubirii lor smerite. Deci, lucrarea Duhului Sfânt este sfințirea oamenilor, ridicarea lor din păcat la o viață de sfințenie, a cărei frumusețe se vede cu adevărat în Biserică prin comuniunea sfinților, a celor din Ceruri și a celor de pe pământ.

Slujire arhierească la parohia Timișoara Fratelìa

Biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Fratelìa a îmbrăcat haine de sărbătoare marți, 29 iunie, pentru a-i cinsti pe ocrotitorii acestui sfânt locaș. La ceas de ales praznic, slujba Vecerniei Mari unită cu Litia și, a doua zi, Sfânta Liturghie arhierească, au fost oficiate de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

În cadrul Sfintei Liturghii, Preasfinția Sa l-a hirotesit întru duhovnic pe preacucernicul părinte Timotei Anișorac, consilier al *Sectorului Patrimoniu și construcții bisericești* din cadrul Centrului eparhial, hirotonit preot pe seama parohiei Timișoara Fratelìa.

În cuvântul de învățătură rostit, Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul a arătat cum cei doi corifei ai apostolilor, Sfinții Apostoli Petru și Pavel, au biruit încercările acestei vieți, pentru că fiind prizoniți, închiși, loviți, toate le-au primit cu dragoste și cu credință în Hristos Domnul, pătimind la final moartea mucenicească. Iar pilda vieții lor, dăruirea de sine și a iubirii smerite și milostive, împreună cu rugăciunile lor, îi ajută pe toți cei care se află pe cărarea mântuirii, care se luptă cu patimile și cu greutățile acestei lumi, să rămână credincioși lui Hristos în toate zilele acestei vieți.

Binecuvântare de lucrări la parohia Pietroasa

Ziua de 29 iunie 2021 a însemnat pentru credincioșii parohiei Pietroasa, din Protopopiatul Făget, un îndoit moment de bucurie duhovnicească. Pentru parohia de la poalele Munților Poiana Ruscăi, ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel reprezintă hramul bisericii noi, târnosită în anul 2008.

Anul acesta bucuria a fost deplină prin prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, care de dimineață a poposit în mijlocul credincioșilor, fiind întâmpinat de autoritățile locale în frunte cu primarul Virgil Ciocea, apoi a asistat la Sfânta Liturghie săvârșită de un sobor de 7 preoți, la care au participat în jur de 100 de credincioși. Răspunsurile la strană au fost date de către cântăreții parohiei.

După Sfânta Liturghie, Părintele Mitropolit a binecuvântat lucrările săvârșite la exteriorul bisericii prin osteneala consiliului local, a primăriei Pietroasa și a credincioșilor parohiei. Totodată a sfințit și o troiță în curtea bisericii.

Pentru toate eforturile depuse la înfrumusețarea bisericii și sporirea duhovnicească a credincioșilor, părintele paroh Călin-Beniamin Lazăr a fost hirotesit iconom stavrofor.

În bogatul și frumosul cuvânt de învățătură, Părintele Mitropolit Ioan, după ce a evocat viața și faptele celor doi „învățători ai lumii”, i-a îndemnat pe credincioși să își aducă copiii la Hristos, să nu părăsească frumoasele locuri natale și să cinstească Biserica strămoșească.

Sfințire de capelă funerară la parohia Fibiș

În cea de a VII-a duminică după Paști, 13 iunie, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului a vizitat parohia Fibiș, protopopiatul Timișoara II. Ierarhul a fost întâmpinat la orele dimineții de către primarul comunei, domnul Gheorghe-Viorel Carcea, preotul Mircea Szilagyi, consilier eparhial, și preotul Ioan Bolbos, parohul locului.

La Sfânta Liturghie au participat credincioși din parohie, unii îmbrăcați în haine tradiționale, iar la momentul îndătinat mai mulți copii s-au împărtășit cu sfintele Taine. Cuvântul de învățătură a fost rostit de către Părintele Mitropolit. În cuvântul său, Ierarhul a evidențiat aspectele teologice ale *Rugăciunii arhieresti* a Mântuitorului din Evanghelia după Ioan 17, 1-13. Domnul nostru Iisus Hristos s-a rugat pentru Sine, ca jertfa Sa cea de bunăvoie să fie primită de Tatăl Ceresc, pentru apostolii și ucenicii Săi și pentru toți cei care, de-a lungul veacurilor au crezut, prin propovăduirea apostolilor și urmașilor acestora, în cuvântul lui Dumnezeu.

După otpustul sfintei Liturghii slujitorii bisericii, precedați de prapori și urmați de credincioși, s-au îndreptat în procesiune către cimitirul de la marginea satului unde s-a zidit o capelă funerară pentru

nevoile locuitorilor satului de către administrația locală. Aici s-a săvârșit rânduiala binecuvântării acestui edificiu și o slujbă de pomenire pentru toți cei răposați care așteaptă învierea cea de obște în cimitirul sătesc. Această manifestare se înscrie în suita de evenimente din eparhia Timișoarei dedicată *Anului 2021 – anul comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor* declarat în Patriarhia Română.

Conferințele preoțești din Arhiepiscopia Timișoarei

În ziua de 14 iunie a debutat seria conferințelor preoțești din Arhiepiscopia Timișoarei, în cadrul *Anului omagial al pastorației românilor din afara României și Anului comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor*.

Astfel, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, însoțit de părintele consilier eparhial Cristian Pavel, respectiv părintele inspector eparhial Marius Sfercoci, a participat la conferința preoțească cu tema "Ethosul pastoral-misionar al comunității românești din Banatul sârbesc în trecut și astăzi", desfășurată în biserica cu hramul "Adormirea Maicii Domnului", din Lugoj, în prezența preoților din protopopiatele vecine, Lugoj și Făget.

Tema conferinței a fost aleasă în cadrul primei părți a Anului omagial și a fost prezentată de către părintele profesor lector Daniel Alic, din Timișoara, care a structurat expunerea în trei direcții: Diaspora românească – caracteristici generale, Comunități românești din Banatul sârbesc și Etape în devenirea comunităților românești din Banat, generând întrebări și dialoguri interesante.

Înaltpreasfinția Sa a vorbit celor prezenți despre experiența personală pe care a trăit-o departe de granițele României, în calitate încredințată de Sfântul Sinod al Bisericii noastre, de Superior a Așezămintelor românești de la Ierusalim, Ierihon și Iordan, și, totodată, despre susținerea constantă pe care Biserica a arătat-o comunităților din diasporă, pastorația fiind îndreptată constant spre dorința credincioșilor de a trăi și simți românește, de a se ruga în limba maternă și de a păstra curate și nealterate sentimentele identitare moștenite din străbuni.

În finalul conferinței, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a oferit, din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Diploma Omagială preacucernicului părinte dr. Emanuel Gafița, de la Batalionul 183 Artilerie din Lugoj, în semn de prețuire și recunoștință pentru merite deosebite în promovarea și susținerea valorilor creștine, a familiei și a filantropiei.

De asemenea, Chiriarhul a hirotesit întru iconom stavrofor pe preacucernicii părinți protopopi, Ionuț-Viorel Furdean, respectiv Dorin-Ioan Covaci, de la protopopiatele Lugoj și Făget.

Deși, cei doi au fost numiți recent în funcția administrativă, Ierarhul a avut în vedere rodnicia activitate pastoral-misionară, educațională, social-filantropică, precum și administrativ-gospodărească, desfășurată de fiecare în parohiile de unde provin.

Seria conferințelor dedicate Anului omagial al pastorației românilor din afara României va continua în zilele următoare în celelalte protopopiate ale eparhiei.

*

În ziua de 15 iunie s-a încheiat seria de conferințe preoțești din Arhiepiscopia Timișoarei, întâlniri organizate în cadrul *Anului omagial al pastorației românilor din afara României și Anului comemorativ al celor adormiți în Domnul; valoarea liturgică și culturală a cimitirelor*.

În biserica cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Timișoara Iosefin s-au reunit preoții din cele patru protopopiate: Timișoara I, Timișoara II, Deta și Sânicolau Mare, care au discutat temele propuse pentru această întâlnire.

Cu binecuvântarea Părintelui Mitropolit Ioan, ședința a fost coordonată de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei. Au participat pr. Ionel Popescu, vicar eparhial, pr. Emanuel Tăpălaga, vicar al Episcopiei Dacia Felix – Serbia, părinții protopopi și preoții din protopopiatele amintite.

În debutul conferinței s-a oficiat slujba de Te Deum, iar mai apoi Preasfințitul Paisie a hirotesit pe pr. protopop Cristian Lucian Păiș, Timișoara II, în treapta de iconom stavrofor, pentru rodnică activitate pastoral-misionară, educațională, social-filantropică desfășurată. Predica din Duminica Rusaliilor a fost rostită de către pr. Ion-Ache Novac de la Parohia Timișoara Steaua.

Referatul conferinței a fost susținut de pr. Ioan Mura de la Parohia Orțișoara, apoi a urmat prezentarea temei „Ethosul pastoral-misionar al comunității românești din Banatul sârbesc în trecut și astăzi”, realizat de părintele dr. Daniel Alic, din Timișoara, ce a evidențiat caracteristicile generale ale diasporei românești, comunitățile românești din Banatul istoric și etapele devenirii comunităților românești din Banat.

În cadrul întâlnirii au luat cuvântul și preoți din Arhiepiscopia Timișoarei, care au slujit, cu ani în urmă, în bisericile românești din diaspora, respectiv în Italia și Franța, rememorând bucuriile, dar și problemele ce le-au întâmpinat în slujirea pastorală.

70 de ani de la Rusaliile anului 1951

În noaptea de 18/17 iunie 1951, dimineața celei de a doua zi de Rusalii, când în multe biserici din partea sud-vestică a României era sărbătoarea hramului, autoritățile comuniste au declanșat o amplă acțiune de deportare a bănățenilor: români, germani, sârbi, bulgari, în Bărăgan.

Peste 44 000 de gospodari vrednici, aproape 13 000 de familii, formate din bărbați și femei, copii, tineri și vârstnici, de la Beba Veche și până la Gruia, în Mehedinți, au fost scoși de milițieni, securiști, soldați și activiști de partid din casele lor și transportați cu vagoanele pentru animale până în inima Bărăganului.

Toți erau considerați periculoși pentru noua stăpânire comunistă – atee, „dușmani ai poporului” și „elemente subversive”, deși marea majoritate nu făceau politică, ci erau oameni credincioși, harnici, gospodari de frunte în satele lor.

Împrăștiati printre ciulinii Bărăganului, lângă un țăruș numerotat, sub cerul liber, acei oameni nevinovați au fost nevoiți să locuiască în colibe și bordeie săpate în pământ, apoi și-au construit case din chirpici, primarii, școli și cămine culturale, au amenajat paraclise în case și, punând mână de la mână, au ridicat biserici. Printre ei s-au aflat 31 de preoți și 8 monahi, majoritatea ortodocși, care l-au slujit pe Dumnezeu și în aceste condiții inumane.

Credința în Dumnezeu nu a putut fi smulsă din sufletul oamenilor. Credința i-a mângâiat în suferințe, în lipsuri și în nevoi, credința și nădejdea i-au ajutat să nu cadă în disperare, ci să se roage și să spere că vor veni zilele întoarcerii acasă.

Săraci, umiliți, batjocoriți, supravegheați zi și noapte de forțele represive ale statutului, acești eroi și-au păstrat obiceiurile străbune, sărbătorile creștine și mersul la biserică : „În fiecare duminică, șiruri de prunci, femei și chiar bărbați, făceau drumul prin baltă pentru a lua parte la Sfânta Liturghie de la biserica din Tămăoani”, mărturisește un credincios deportat.

La 18 iunie a.c., Asociația foștilor deportați în Bărăgan, a organizat o manifestare comemorativă închinată acelor momente tragice din istoria noastră, care s-a desfășurat la Muzeul Satului din Timișoara.

La slujba de pomenire, oficiată de Părintele Mitropolit Ioan și un sobor preoțesc și la manifestările cultural-științifice de după aceasta au participat membrii asociației, între care preotul Mircea Lăuțaș (deportat la vârsta de doar 4 luni, deși suferea de tuse convulsivă), foști deținuți politic, profesori universitari, scriitori, oameni de cultură etc.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan, cunoscuta poetă Ana Blandiana și ceilalți vorbitori au rememorat, vădit emoționați, drama înaintașilor noștri de diferite etnii și confesiuni din anii 1951 -1956, necunoscută, din păcate, de tinerii zilelor noastre.

La finalul acestei impresionante manifestări, au fost acordate medalii și diplome și au fost lansate câteva lucrări recent apărute, care, la împlinirea a șapte decenii de la deportarea în Bărăgan, îmbogățesc literatura de specialitate cu noi date, informații și imagini.

Rusaliile prăznuite la catedrala mitropolitană

Credincioșii timișoreni au participat, la sărbătoarea Pogorării Duhului Sfânt, la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, oficiată la Catedrala mitropolitană din Timișoara, de Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, împreună cu un sobor de preoți și diaconi.

În cadrul slujbei, au fost înălțate rugăciuni pentru toți cei care au avut de suferit de pe urma deportării în Bărăgan; anul acesta, împlinindu-se 7 decenii de la punerea în aplicare a unei ideologii absurde de exterminare programată, realizată de regimul totalitar comunist, instaurat în România după cel de-al Doilea Război Mondial. Pe lângă numărul mare de credincioși, la slujbă au participat membrii Asociației Foștilor Deportați în Bărăgan – Filiala Timișoara.

După cuvântul de învățătură rostit de Înaltpreasfinția Sa la finalul Sfintei Liturghii, Chiriarhul Banatului a primit, din partea Asociației Foștilor Deportați în Bărăgan – Filiala Timișoara, diploma și medalia „70 de ani de la deportarea în Bărăgan”, pentru contribuția la păstrarea memoriei acestui trist moment, experimentat de peste 40000 de persoane, din peste 200 de localități din țară, aflate pe o rază de aprox. 25 km de-a lungul graniței cu Iugoslavia. În continuare, preotul Mircea Lăuțaș, care, în noaptea de 18 spre 19 iunie 1951, fusese deportat la vârsta de 4 luni, deși suferea de tuse convulsivă, Petru Mirciov și Cornelia Fiat, martori ai acestei epurări sociale, au vorbit despre oroarea ruperii legăturii sfinte cu pământul natal și înstrăinarea forțată în labirintul arid al Bărăganului în noaptea Rusaliilor din 1951, dar și despre evenimentele dramatice din cei cinci ani petrecuți în „închisoarea în aer liber”, printre măcăcinii și arșița aceluia ținut străin.

La ieșirea din sfântul locaș, credincioșii prezenți au luat la casele lor, drept binecuvântare, ramuri verzi de tei, ca simbol atât al limbilor de foc, cât și al darurilor Sfântului Duh ce se revarsă permanent și în multe chipuri în Biserică, prin sfintele slujbe.

Binecuvântarea capelei funerare de la parohia Șandra

Joi, 10 iunie, după amiază, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan al Banatului a poposit la parohia Șandra, protopopiatul Sânnicolau Mare, unde împreună cu părintele protopop Marius Podereu, părintele paroh Nicolae Andreescu și alți clerici din cuprinsul protopopiatului, în prezența oficialităților locale și a multor credincioși, a oficiat o slujbă de pomenire a eroilor neamului, iar apoi a sfințit noua capelă funerară din localitate. Popasul Chiriarhului în parohia Șandra a fost un prilej de bucurie duhovnicească și de aleasă trăire creștinească.

Piatră de temelie pentru o nouă biserică la parohia Dudeștii Noi

Duminică, 6 iunie Părintele Mitropolit Ioan al Banatului a participat la slujba de sfințire a locului și de punere a pietrei de temelie pentru ridicarea unei biserici ortodoxe în parohia Dudeștii Noi, protopopiatul Timișoara I.

Întrucât actuala biserică a devenit neîncăpătoare pentru numărul tot mai mare de credincioși care o frecventează, comunitatea locală fiind într-o dinamică economică, socială și demografică îmbucurătoare, preotul paroh și Consiliul parohial au luat hotărârea de a construi, cu ajutorul autorităților locale, o biserică nouă, care să fie pe măsura așteptărilor comunității locale.

La slujba de sfințire a locului pentru această biserică au participat credincioșii parohiei, preoți din localitățile învecinate, părinții consilieri Marius Petru Sfercoci și Timotei Anișorac, preotul paroh Ionuț Cristea, domnul Alin Nica, președintele Consiliului Județean

Timiș, fiu al satului, domnul primar Ioan Goșa și ctitorul principal al viitorului lăcaș de cult, Raimond Rusu, răspunsurile liturgice fiind date de corul parohial.

După sfințirea apei și a untdelemnului și citirea îndătinatelor rugăciuni în cele patru laturi ale terenului pe care va fi construită biserica, în locașul special pregătit au fost așezate, pentru eternitate, hrisovul și placa inscripționată cu datele specifice acestui moment binecuvântat, împreună cu o piatră adusă de la Muntele Sinai.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a rostit, la final, un cuvânt de învățătură despre importanța pe care o are biserica în viața noastră spirituală și despre misiunea sfântă a credincioșilor, de a deveni ctitori, miluitori și binefăcători ai noii biserici parohiale, pururea pomeniți în cadrul rânduielilor și al sfintelor slujbe ce vor fi săvârșite întru ea.

Ziua Copilului sărbătorită la Timișoara

De Ziua Internațională a Copilului, Arhiepiscopia Timișoarei, în colaborare cu Cercul de pictură „Buna-Vestire” din urbea de pe Bega, a organizat în parcul catedralei mitropolitane o acțiune dedicată copiilor dornici de a explora universul creativ al artei iconografice.

Evenimentul s-a bucurat de participarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, care a binecuvântat participanții, copiii, părinții, bunicii, profesorii de religie și voluntarii din cadrul Asociației ASCOR, „Zâmbet pentru inimă”. Anul acesta s-au alăturat acestei frumoase inițiative și elevi de la Școala „Sfântul Ierarh Nicolae”, din Arad.

Tema aleasă a fost pictura în natură. Sub îndrumarea doamnei Minerva Câmpean, cei peste 80 de copii de la mai multe unități de învățământ din Timișoara și Arad, au fost inițiați în tainele artei creștine, ale pictării de icoane, aprofundând elementele de limbaj plastic și de teorie a culorii. Un ajutor deosebit pentru copiii, cu vârste între 8 și 18 ani, a venit din partea artistei plastice Eva Kelemen.

Interesul pentru arta ecclezial-bizantină, manifestat de cei mici, a constituit primul pas în redescoperirea dimensiunii duhovnicești a artei și în evaluarea ei culturală, artistică, istorică și liturgică. La final toți copiii cu primit diplome, dar și cadouri constând din fructe, dulciuri și cărți.

Cercul de pictură în aer liber, desfășurat cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului, a avut drept obiectiv, pe lângă dezvoltarea sensibilității și interesului pentru valorile creștine, și valorificarea creativității și a aptitudinilor artistice-plastice ale copiilor, precum și aprofundarea teologiei icoanei și a învățaturii Bisericii Ortodoxe, transpusă cu ajutorul culorilor încărcate de sensuri simbolice.

Expoziție de fotografie la Timișoara

Duminică 6 iunie, Centrul de Cultură și Artă al județului Timiș în colaborare cu Arhiepiscopia Timișoarei a organizat expoziția de fotografie cu tema: „Banatul: casa cu două pridvoare”, în cadrul Festivalului Etniilor, ediția a XX-a.

La această ediție au participat etniile: sârbă, maghiară, germană, bulgară, slovacă, rromă, evreiască, ucraineană și aromână. Fiecare etnie fost prezentată în cadrul festivalului printr-un scurt film documentar realizat de Arhiepiscopia Timișoarei și Consiliul Județean Timiș, intitulat: „Banatul, casa etniilor-model european”.

Din partea Centrului Eparhial a fost prezent la eveniment PC Părinte Zaharia Pereș, protopopul Protopopiatului Ortodox Român Timișoara I, care a transmis binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului. De asemenea, au participat oficialități locale și județene, membri ai mediului academic și universitar timișorean, oameni de cultură, scriitori, jurnaliști ș.a.

În colaborare cu Institutul Cultural al Românilor din Zrenjanin – Serbia, la Muzeul Satului Bănățean în Casa Națională au fost expuse 40 de fotografii cu bisericile românești din Voivodina, realizate de juristul Marius Roșu și biserici de lemn din zona Făgetului. De asemenea, au fost prezentate și două volume, „Bisericile Ortodoxe Românești, din Banatul sârbesc”, lucrări ce au văzut lumina tiparului prin munca asiduă a academicianului Costa Roșu și scriitorul Adrian Negru.

Manifestarea culturală face parte din activitățile dedicate „Anului omagial al pastorației românilor din afara României”.

Eveniment coral la parohia Timișoara Iosefin

Cu binecuvântarea Părintelui Mitropolit Ioan al Banatului, parohia Timișoara Iosefin a marcat, duminică 6 iunie, aniversarea a 90 de ani de la înființarea coralei bisericești „Doina Banatului”.

Înființată de către preotul paroh Ioan Imbroane, cu sprijinul consiliului parohial, al cărui membru era și muzicianul Sabin Drăgoi, corala de la Iosefin a fost dirijată, la începuturile sale, de diaconul Alexandru Bocșianu, apoi de Sabin Drăgoi, Ilie Lina, Nicolae Fîru, Nicolae Ursu, preotul Petru Bogdan, Dumitru Beleuță, Gheorghe Ciorogar, Doina Seracin, Aurel Cioban și, din anul 2005, de prof. Florin-Nicolae Șincari.

Manifestarea corală a debutat cu slujba de Vecernie, oficiată de preoții parohiei și de preoții invitați și a continuat cu concertul aniversar susținut de către trei formații corale:

- Corul claselor de Teologie ortodoxă de la Colegiul Național Pedagogic "Carmen Sylva" din Timișoara;

- Corala „Doina Banatului” a parohiei Timișoara Iosefin;

- Corala bărbătească „Epifania” formată din preoți, diaconi, cântăreți bisericești, profesori și artiști lirici.

Cele trei coruri, dirijate de prof. Florin-Nicolae Șincari, au oferit credincioșilor prezenți un buchet de cântări bisericești specifice acestei perioade post-pascale, în programul concertului fiind incluse și piesele patriotice: *Hora Unirii*, *Trompetele răsună* și *Limba noastră*.

Interpretarea artistică de înaltă ținută, costumele naționale purtate de coriști, împodobite cu tricolorul nostru strămoșesc, dorința credincioșilor de a gusta iarăși din potirul armoniilor corale, întrerupte mai bine

de un an, au creat o stare de emoție adâncă în sufletul tuturor celor prezenți, în rândul cărora s-au aflat personalități ale vieții muzicale și culturale din Timișoara, emoții de care s-au împărtășit, vizibil și membrii celor trei formații corale.

Manifestarea bisericească, muzicală și patriotică organizată de parohia Timișoara Iosefin, pentru a aniversa nouăzeci de ani de cântare corală neîntreruptă în această biserică, s-a transformat într-un adevărat regal artistic, într-un „concert al recunoștinței” dedicat întemeietorilor corului „Doina Banatului”, dirijorilor și credincioșilor care l-au preamărit pe Dumnezeu prin rugăciunea cântată, vreme de nouă decenii.

Donație de echipamente medicale și de îngrijire

Arhiepiscopia Timișoarei a inițiat, prin sectorul social al Centrului eparhial, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan, un parteneriat de colaborare cu Asociația „Sufletul Transilvaniei” din Oradea, în cadrul căruia au fost donate aproape o sută de echipamente medicale și de îngrijire pentru persoanele cu dizabilități, bolnave sau în vârstă.

În ziua de 23 iunie aceste echipamente au fost transportate de către Arhiepiscopia Timișoarei la *Spitalele de Psihiatrie din Gătaia și Jebel* precum și la *Spitalul orășenesc Sânnicolau Mare*. Au fost donate zeci de cadre de deplasare, cărucioare, fotolii rulante, paturi electrice și paturi obișnuite de îngrijire.

Aceste donații ale Arhiepiscopiei Timișoarei urmăresc să ajute unitățile sanitare unde lipsurile sunt cele mai mari. Părintele Mitropolit Ioan vizitează regulat aceste unități spitalicești și le-a oferit tone de alimente în ultimii ani, cunoscând îndeaproape nevoile stringente ale celor care sunt îngrijiți în aceste instituții.

Evenimente bisericesti în protopopiatul Sănnicolau Mare

Cu prilejul sărbătorilor Rusaliilor și Sfintei Treimi (20 și 21 iunie), în protopopiatul Sănnicolau Mare au avut loc mai multe evenimente bisericesti, dintre care amintim: sărbătorirea hramului bisericii parohiale din Cenad, sfințirea unei troițe la hotarul localității Bulgăruș și sărbătorirea corului parohiei Comloșu Mare, respectiv oficierea unui parastas pentru membrii corului trecuți la Domnul. La toate evenimentele au participat părintele protopop Marius Podereu, alți preoți invitați din cuprinsul protopopiatului și numeroși credincioși și credincioase.

